

ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A.

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku

ZAWARTOŚĆ:

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE OGÓLNE	9
2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	11
3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW	24
4. SEGMENTY OPERACYJNE	25
5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	30
6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	30
7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	30
8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	31
9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I RÓŻNIC KURSOWYCH	31
10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI	32
11. PODATEK DOCHODOWY	32
12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	34
13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	35
14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	36
15. WARTOŚĆ FIRMY	37
16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	38
17. AKTYWA FINANSOWE	39
18. PRZEJĘCIE JEDNOSTEK ZALEŻNYCH	39
19. ZAPASY	39
20. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	40
21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	42
22. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	42
23. KAPITAŁ PODSTAWOWY	43
24. KAPITAŁY REZERWOWE	43
25. POZOSTAŁE KAPITAŁY	44
26. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	44
27. DYWIDENDY	44
28. KREDYTY I POŻYCZKI	45
29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	46
30. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	46
31. REZERWY	48
32. LEASING OPERACYJNY	49
33. PLANOWANE TRANSAKCJE	50
34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	51
35. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE	57
36. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE	61
37. KLASYFIKACJA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	65
38. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA W SPRAWOZDANIU Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH	65
39. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY	66
40. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH	76
41. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ	77
42. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE	77
43. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	77

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

(dane prezentowane są w tysiącach złotych/Euro, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2017	Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2017
	PLN'000		EUR'000	
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 666 877	2 547 505	625 015	600 161
Zysk / (strata) operacyjny	124 944	51 884	29 282	12 223
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	123 704	51 316	28 992	12 089
Zysk / (strata) netto	99 747	41 276	23 377	9 724
Ilość akcji	22 986 949	22 986 949	22 986 949	22 986 949
Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	4,34	1,80	1,02	0,42
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	85 913	38 044	20 135	8 963
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 159)	(17 575)	(272)	(4 140)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(35 062)	(58 272)	(8 217)	(13 728)
Przepływy pieniężne netto, razem	49 692	(37 803)	11 646	(8 906)

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000		EUR'000	
Aktywa trwałe	303 648	317 901	70 616	76 219
Aktywa obrotowe	788 008	679 574	183 258	162 932
Aktywa razem	1 091 656	997 475	253 873	239 151
Zobowiązania długoterminowe	5 629	7 488	1 309	1 795
Zobowiązania krótkoterminowe	338 921	312 058	78 819	74 818
Kapitał własny	747 106	677 929	173 746	162 538
Kapitał podstawowy	185 076	185 076	43 041	44 373

Kursy EURO przyjęte do przeliczania "wybranych skonsolidowanych danych finansowych":

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 zostały przeliczone według średniego kursu NBP, obowiązującego dla Euro w tych dniach.

Poszczególne pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz ze skonsolidowanych przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną ze średnich kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca, objętego prezentowanym okresem.

Wyszczególnienie kursów walutowych użytych do przeliczenia „wybranych skonsolidowanych danych finansowych” zawierają poniższe tabele:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,3000	4,1709
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	4,2669	4,2447
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych		

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(dane prezentowane są w tysiącach złotych, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Nota	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Przychody			
Przychody ze sprzedaży produktów	3	2 426 193	2 344 814
Przychody ze sprzedaży towarów	3	240 684	202 691
Pozostałe przychody operacyjne	6	18 484	16 688
Przychody ogółem		2 685 361	2 564 193
Koszty			
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	5	2 137 617	2 113 619
Koszty sprzedanych towarów		220 239	180 343
Koszty sprzedaży	5	150 198	146 686
Koszty ogólnego zarządu	5	37 773	33 795
(Zyski) / straty z wyceny instrumentów pochodnych oraz różnic kursowych	9	(688)	21 490
(Zyski) / straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi	10	(316)	(2 438)
Pozostałe koszty operacyjne	7	15 634	18 814
Koszty ogółem		2 560 417	2 512 309
Zysk/(Strata) operacyjny		124 944	51 884
Przychody finansowe	8	3 467	3 161
Koszty finansowe	8	4 707	3 729
Zysk/(Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem		123 704	51 316
Podatek dochodowy		23 957	10 040
część bieżąca	11	22 270	15 480
część odroczone	11	1 687	(5 440)
Zysk/(Strata) netto		99 747	41 276
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków w tym:			
Rachunkowość zabezpieczeń		-	(6)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		-	-
		-	(6)
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty, w tym:			
Zyski / (straty) z wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych		2	421
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		(0)	(80)
		2	341
Całkowite dochody ogółem		99 749	41 611
Zysk przypadający:			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		99 747	41 276
na udziały niekontrolujące		-	-
Łączne całkowite dochody przypadające:			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		99 749	41 611
na udziały niekontrolujące		-	-
Podstawowy i rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	12	4,34	1,80
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		22 986 949	22 986 949

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	197 623	207 792
Nieruchomości inwestycyjne	14	3 350	3 559
Wartość firmy	15	83 793	83 793
Wartości niematerialne	16	7 076	9 245
Długoterminowe aktywa finansowe	17	6	8
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11	10 767	12 453
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22	-	18
Długoterminowe należności pozostałe	20	1 033	1 033
		303 648	317 901
Aktywa obrotowe			
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	13	-	9 863
Zapasy	19	450 152	278 957
Należności z tytułu dostaw i usług	20	87 097	94 526
Należności z tytułu podatku dochodowego		-	-
Należności pozostałe	20	4 444	59 304
Krótkoterminowe aktywa finansowe	17	12 152	51 574
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	21	233 909	184 217
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22	254	1 133
		788 008	679 574
Aktywa razem		1 091 656	997 475

	Nota	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	23	185 076	185 076
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	25	245 401	245 401
Kapitał rezerwowy	24	151 481	141 382
Zyski zatrzymane	25	165 148	106 070
Kapitały przypadające na udziały niekontrolujące		-	-
		747 106	677 929
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	11	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	30	5 349	5 188
Pozostałe rezerwy	31	260	2 286
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	29	20	14
		5 629	7 488
Zobowiązania krótkoterminowe			
Rezerwy	31	5 325	1 012
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	28	-	-
Zobowiązania finansowe	29	8 926	72 585
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	30	20 296	13 874
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	29	295 779	215 759
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	29	6 455	2 527
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	29	2 140	6 301
		338 921	312 058
Pasywa razem		1 091 656	997 475

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej

	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji</i>	<i>Kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy</i>	<i>Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych</i>	<i>Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny odpraw emerytalnych i rentowych</i>	<i>Zyski zatrzymane</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące</i>	<i>Razem kapitały własne</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Kapitał własny na dzień 01/01/2017	185 076	245 401	131 209	5	(794)	130 130	691 027	-	691 027
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(5)	341	41 276	41 612	-	41 612
Wypłacona dywidenda	-	-	-	-	-	(54 709)	(54 709)	-	(54 709)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowy	-	-	10 627	-	-	(10 627)	-	-	-
Zaokrąglenia	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Kapitał własny na dzień 31/12/2017	185 076	245 401	141 836	-	(453)	106 070	677 929	-	677 929
Kapitał własny na dzień 01/01/2018	185 076	245 401	141 836	-	(453)	106 070	677 929	-	677 929
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	-	2	99 747	99 749	-	99 749
Wypłacona dywidenda	-	-	-	-	-	(30 573)	(30 573)	-	(30 573)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowy	-	-	10 096	-	-	(10 096)	-	-	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2018	185 076	245 401	151 932	-	(451)	165 148	747 106	-	747 106

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(Strata) netto	99 747	41 276
Korekty razem	(13 834)	(3 232)
Amortyzacja	25 155	27 841
Zyski/straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	(23 125)	13 910
Odsetki	2 077	1 531
Zysk/strata na sprzedaży lub likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(316)	(2 441)
Zmiana stanu rezerw	2 459	(742)
Zmiana stanu zapasów	(171 195)	77 975
Zmiana stanu należności	62 182	(38 526)
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	82 415	(73 880)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	897	(2 541)
Podatek dochodowy naliczony	23 957	10 040
Podatek dochodowy zapłacony	(18 342)	(16 820)
Pozostałe korekty	2	421
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	85 913	38 044
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	10 180	2 609
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(7 626)	(19 540)
Odsetki	2 413	2 143
(Udzielone)/spłacone pożyczki długoterminowe	(1 109)	3
Udzielone zaliczki na zakup środków trwałych	(5 017)	(2 790)
Pozostałe korekty	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 159)	(17 575)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek	-	6
Spłaty kredytów/pożyczek	-	-
Odsetki zapłacone	(4 489)	(3 674)
Wypłacona dywidenda	(30 573)	(54 709)
Pozostałe korekty	-	105
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(35 062)	(58 272)
Przepływy pieniężne netto, razem	49 692	(37 803)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	49 692	(37 803)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	184 217	222 020
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	233 909	184 217

INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE

Informacje o jednostce dominującej

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej: Spółka dominująca lub jednostka dominująca) prowadzi działalność na terenie Polski na podstawie wpisu do Rejestru Handlowego, w Dziale B, pod numerem 3698, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy - VIII Wydział Gospodarczy z dnia 21 grudnia 1995 roku.

W dniu 12 czerwca 2001 roku Spółka dominująca została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy, XIII Wydział KRS, pod numerem KRS 0000019414.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki dominującej jest następujący:

Zarząd Spółki:

1. Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu
2. Wojciech Bauman – Członek Zarządu
3. Marcin Brodowski – Członek Zarządu
4. Jacek Michalak – Członek Zarządu
5. Piotr Piotrowski – Członek Zarządu
6. Tomasz Wika – Członek Zarządu

W dniu 6 lutego 2019 roku Zarząd Spółki otrzymał rezygnację Pana Dariusza Szymańskiego z pełnionej funkcji członka zarządu Spółki, co ma związek z zakończeniem współpracy ze Spółką.

Pan Dariusz Szymański zawodowo związany był ze Spółką dominującą od sierpnia 2010 roku, pełniąc funkcję Krajowego Dyrektora ds. Operacyjnych.

Rada Nadzorcza:

1. Tommy Jensen - Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Julie Hawkins - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. George Allard - Członek Rady Nadzorczej
4. William Dujardin - Członek Rady Nadzorczej
5. Jean-Pierre Gouillet - Członek Rady Nadzorczej
6. Roman Górny - Członek Rady Nadzorczej
7. Sławomir Ludwikowski - Członek Rady Nadzorczej
8. Jerzy Rajski - Członek Rady Nadzorczej
9. Markus Walter Sieger - Członek Rady Nadzorczej
10. Mariusz Szeliga - Członek Rady Nadzorczej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku struktura akcjonariatu jednostki dominującej jest następująca:

Podmiot	Siedziba	Ilość akcji	% posiadanego kapitału	% posiadanych praw głosów
Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV)	Holandia	14.763.313	64,22%	64,22%
Windstorm Trading& Investments Limited	Cypr	5.805.485	25,26%	25,26%
ALTUS TFI S.A.	Polska	1.013.327	4,41%	4,41%
Pozostali		1.404.824	6,11%	6,11%
Razem		22.986.949	100,00%	100,00%

Spółka dominująca jest częścią Grupy Bunge, światowego lidera w przetwórstwie nasion oleistych i produkcji butelkowanych olejów roślinnych.

Akcje Spółki dominującej w ilości 22.986.949 szt. znajdują się w publicznym obrocie i notowane są na rynku podstawowym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Według klasyfikacji GPW w Warszawie S.A. ZT „Kruszwica” S.A. są zakwalifikowane do sektora „przemysł spożywczy”.

Informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. (dalej: Grupa Kapitałowa lub Grupa) wchodzi Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. jako podmiot dominujący oraz spółka zależna ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Warszawie, ul. 17 stycznia 45 B, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000485163 („ZTK Property Management”)

W dniu 20 marca 2014 roku Spółka dominująca nabyła 100 udziałów w kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 11 tys. PLN. Na dzień przejęcia udziałów w Burgos sp. z o.o., Spółka dominująca rozpoznała wartość firmy w wysokości 6 tys. PLN, jednakże ze względu na nieistotność powyższej kwoty, odniesiono ją bezpośrednio w koszty okresu sprawozdawczego.

W dniu 11 listopada 2014 roku Spółka dominująca nabyła 1.898 udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 95 tys. PLN.

W dniu 10 grudnia 2014 roku Burgos sp. z o.o. zmieniła nazwę na ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 28 października 2015 roku Spółka dominująca nabyła dwa udziały w kapitale zakładowym spółki ZTK Property Management o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 100,00 zł. W wyniku powyższej transakcji Spółka dominująca jest jedynym wspólnikiem ZTK Property Management, posiadającym 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki.

W dniu 28 października 2015 roku pomiędzy Spółką dominującą, jako zbywcą, a ZTK Property Management, jako nabywcą, zawarta została umowa przeniesienia udziałów tytułem wniesienia wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego ZTK Property Management („Umowa”). Zgodnie z Umową, w zamian za udziały objęte przez Spółkę dominującą w podwyższonym kapitale zakładowym ZTK Property Management, Spółka przeniosła na rzecz ZTK Property Management 1.207.042 udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą Mauresa Consulting spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji („Mauresa Consulting”), o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 60.352.100,00 zł, stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym Mauresa Consulting, uprawniających do 100% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Mauresa Consulting („Udziały Mauresa Consulting”).

Wartość Udziałów Mauresa Consulting ustalona została na kwotę 75.317.000,00 zł. W zamian za przeniesienie Udziałów Mauresa Consulting, Spółka dominująca objęła w kapitale zakładowym ZTK Property Management udziały o wartości nominalnej odpowiadającej wartości Udziałów Mauresa Consulting.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku posiadane przez Spółkę udziały ZTK Property Management wykazują wartość księgową 28.637 tys. PLN.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku struktura kapitału zakładowego jednostki zależnej ZTK Property Management jest następująca:

Podmiot	Siedziba	Ilość udziałów	Łączna wartość udziałów (w PLN)	% udziałów w kapitale zakładowym
Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.	ul. Niepodległości 42, Kruszwica	1.508.340	75.417.000 PLN	100,00%
Razem		1.508.340	75.417.000 PLN	100,00%

Dodatkowe informacje na temat jednostek podporządkowanych, objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, zostały zamieszczone w Nocie nr 18.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy nie jest ograniczony.

Rokiem obrotowym Spółki dominującej oraz spółki zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. jest rok kalendarzowy.

Sprawozdanie finansowe jednostki zależnej ZTK Property Management, wykorzystane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy, zostały sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 roku, analogicznie jak sprawozdanie finansowe Spółki dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest przetwórstwo nasion oleistych, produkcja olejów butelkowanych, produkcja margaryn i tłuszczów jadalnych oraz zarządzanie nieruchomościami.

2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MSR) 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych oraz zgodnie z odpowiednimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), mającymi zastosowanie do rocznej sprawozdawczości finansowej, zaakceptowanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską i obowiązującym na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Pod pojęciem MSSF mieszczą się przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB):

- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
- Interpretacje opracowane przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC) lub przez istniejący wcześniej Stały Komitet ds. Interpretacji (SKI), które zostały przyjęte przez IASB

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane za następujące okresy:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec bieżącego roku obrotowego oraz sprawozdanie porównawcze na koniec poprzedniego roku obrotowego,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem z całkowitych dochodów za poprzedni rok obrotowy,
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym przedstawiające zmiany w kapitale własnym za bieżący rok obrotowy, wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy.

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2018

Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2018 rok.

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2018 rok:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji - – zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych – zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),

- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** – zatwierdzona w UE w dniu 28 marca 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

W/w zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za 2018 rok.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”** – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów.

Poniżej przedstawiono szczegółową analizę, przeprowadzoną na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego, standardu MSSF 16 „Leasing”, celem oceny potencjalnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 przedstawia ogólny model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczania w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Obowiązuje w odniesieniu do okresów rozliczeniowych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie i zastępuje aktualne wytyczne, dotyczące leasingu, w tym MSR 17 „Leasing” i dotyczące go interpretacje: KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing”, SKI 15 „Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne” i SKI 27 „Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu”.

Celem nowego standardu jest ułatwienie porównania sprawozdań finansowych, prezentujących zarówno leasing finansowy, jak i operacyjny, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej leasingobiorcy oraz dostarczenie użytkownikom sprawozdania finansowego informacji dotyczących ryzyka związanego z tymi formami leasingu. Odwrotnie niż w przypadku zasad rozliczania leasingu, dotyczących leasingobiorcy, nowy standard powtarza wymogi MSR 17, dotyczące leasingodawców.

1 stycznia 2019 roku to data zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy przez Grupę.

Grupa zdecydowała się na zastosowanie podejścia retrospektywnego zmodyfikowanego (z łącznym efektem pierwszego zastosowania) zgodnie z MSSF 16:C5(b). Wobec tego Grupa nie dokona przekształcenia danych porównawczych.

Grupa przeanalizowała aktualne umowy, potencjalnie noszące cechy umów leasingowych w rozumieniu MSSF 16, a więc umowy leasingu, najmu, dzierżawy, toolingu i inne, celem identyfikacji elementów leasingu. Do identyfikacji Grupa zastosowała opisany w Standardzie model kontroli: leasingobiorca uzyskuje korzyści ekonomiczne i decyduje o sposobie wykorzystania danego składnika aktywów, natomiast dostawca nie ma prawa zamiany danego składnika aktywów na inny.

Nowy standard wymaga ujmowania prawa do użytkowania składnika aktywów i zobowiązania z tytułu leasingu w odniesieniu do wszystkich umów, zawartych przez leasingobiorcę, z wyjątkiem leasingu krótkoterminowego i aktywów o niskiej wartości, które są zwolnione z tego wymogu.

W momencie zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy, w odniesieniu do zidentyfikowanych umów z elementem leasingu, Grupa ujmuje prawa do użytkowania składników aktywów i zobowiązania z tytułu leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Metody wyceny, które zostaną zastosowane do tych umów leasingu, wyjaśniono poniżej.

W momencie zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych przy użyciu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania. Ponadto Grupa zdecydowała się na zastosowanie jednej stopy dyskonta do portfela umów leasingowych o zbliżonych cechach.

W momencie zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy prawo do użytkowania składnika aktywów wycenia się w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, poprzedzającym bezpośrednio datę pierwszego zastosowania.

Następnie Grupa:

- a) ujmie amortyzację prawa do użytkowania składnika aktywów i oprocentowanie zobowiązań z tytułu leasingu w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów;
- b) wpłacone środki pieniężne (kapitał i odsetki) zaprezentuje w ramach działalności finansowej w jednostkowym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Nie przewiduje się zmian dotyczących umów o charakterze leasingu, których okres obowiązywania na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi do 12 miesięcy oraz dotyczących aktywów niskowartościowych. W takich przypadkach Grupa zdecydowała się na zastosowanie uproszczeń dopuszczalnych zgodnie z MSSF 16, liniowe ujęcie kosztów leasingu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała nieodwołalne zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie 28.872 tys. PLN (szczegółowe informacje przedstawiono w Nocie 32). Dotyczą one następujących umów leasingu:

- a) najem samochodów osobowych i wózków widłowych,
- b) praw wieczystego użytkowania gruntów,
- c) najem pomieszczeń biurowych.

Według wstępnej oceny, kwota 28.872 tys. PLN z tytułu tych umów nie dotyczy leasingu krótkoterminowego ani leasingu aktywów niskowartościowych, wobec czego Grupa ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów w kwocie 24.507 tys. PLN (w tym wartość początkowego kosztu bezpośredniego: praw wieczystego użytkowania gruntów - 8.245 tys. PLN -, zaprezentowanych na dzień bilansowy w pozycji Rzeczowe Aktywa Trwałe – Grunty) i odpowiadające mu zobowiązanie z tytułu leasingu w kwocie 16.261 PLN, dotyczące wszystkich tych umów leasingu. Szacuje się, że spowoduje to obniżenie pozycji kosztów (kosztów sprzedanych produktów i usług, kosztów sprzedaży oraz kosztów ogólnego zarządu) o kwotę 2.462 tys. PLN, zwiększenie amortyzacji o kwotę 2.158 tys. PLN i zwiększenie kosztów odsetkowych o kwotę 454 tys. PLN.

Zgodnie z MSR 17, wszystkie płatności leasingowe dotyczące leasingu operacyjnego prezentowane były jako przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Wpływ zmian wprowadzonych przez MSSF 16: zmniejszenie salda środków pieniężnych z działalności operacyjnej o kwotę 2.462 tys. PLN i zwiększenie o tę samą kwotę środków pieniężnych netto z działalności finansowej.

Podsumowanie skutków finansowych wprowadzenia MSSF 16 przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2019</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Prawo do użytkowania składnika aktywów	24 507	21 726
Zobowiązanie z tytułu leasingu	16 261	13 500
Skumulowany wpływ ujęty jako korekta kapitału własnego na dzień zastosowania standardu po raz pierwszy	-	-
Prognozowany wpływ na sprawozdanie z całkowitych dochodów:		
- wzrost amortyzacji	2 158	3 040
- wzrost kosztów odsetkowych	454	478
- spadek pozostałych kosztów	2 462	3 212
Prognozowany wpływ na sprawozdanie z przepływów pieniężnych:		
- wzrost przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej	2 462	3 212
- spadek przepływów pieniężnych netto z działalności finansowej	2 462	3 212

Wdrożenie MSSF 16 wymaga subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz praw do użytkowania składników aktywów. Dotyczą one między innymi określenia krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy, stosowanych przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 19 marca 2019 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE.

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r. lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”** – Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Według szacunków Grupy, w/w nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny instrumentów pochodnych oraz pozycji zabezpieczanych, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, które są wyceniane według wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie najbliższych 12 miesięcy po dniu bilansowym. Zarządy Spółki dominującej i spółki zależnej uważają, iż nie istnieje zagrożenie kontynuowania działalności w tym okresie.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną, w której denominowane są operacje gospodarcze Grupy. Dane liczbowe podane są w tysiącach złotych, stosując zasadę, iż kwoty wynoszące mniej niż 500 PLN pomija się, a kwoty wynoszące 500 PLN i więcej podwyższa się do pełnego tysiąca złotych. W przypadku prezentowania danych w innych walutach lub jednostkach, stosowna informacja jest podana.

Podstawowe osądy rachunkowe oraz podstawy szacowania niepewności

W procesie stosowania zasad rachunkowości obowiązujących w Grupie, zarząd musi dokonywać osądów, szacunków i przyjmować założenia dotyczące wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, której nie da się określić wykorzystując dostępne źródła. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych. Szacunki, jak i przyjęte założenia, podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wartości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy również okresów przyszłych.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym, jak również przedstawiono zagadnienia, dla których największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów (z wyłączeniem wartości firmy)

Corocznie Grupa analizuje, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości aktywów trwałych, będące podstawą do przeprowadzenia testu na utratę ich wartości. Na koniec 2018 roku Grupa nie stwierdziła istnienia przesłanek wskazujących na konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości. Zidentyfikowane w 2018 roku utraty wartości poszczególnych aktywów zostały ujęte w księgach Spółki dominującej i zależnej.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego i niematerialnego majątku trwałego. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu odpraw emerytalno – rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały oszacowane przez aktuarium metodami aktuarialnymi. Przyjęte do wyceny założenia zostały przedstawione w nocie „Świadczenia pracownicze”.

Wycena rezerwy na rekultywację terenu opiera się na najlepszych szacunkach kierownictwa opartych na obecnym poziomie kosztów, koniecznych do poniesienia w celu przywrócenia wartości użytkowych i przyrodniczych zanieczyszczonych gruntów. Zarząd nie przewiduje znacznego zwiększenia poziomu tych kosztów w przyszłości, które mogłyby w sposób znaczący wpłynąć na zmianę wartości tej rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy (dochód) pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyceniona jest według kosztu nabycia pomniejszonego o skumulowany odpis z tytułu utraty wartości. Grupa corocznie testuje wartość firmy. Opis przyjętych zasad przeprowadzonego testu w 2016 roku znajduje się w nocie nr 15. Przeprowadzone dotychczasowe testy wartości firmy nie wykazały konieczności dokonania odpisu aktualizującego.

Zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz jednostki zależnej. Uznaje się, iż kontrola występuje wówczas, gdy jednostka dominująca ma zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki dla osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Dochody i koszty jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są uwzględnione w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów od momentu rzeczywistej daty nabycia danej jednostki oraz do dnia jej efektywnego zbycia. Całkowite dochody jednostek zależnych są przypisywane do właścicieli Spółki oraz do udziałów niedających kontroli nawet jeśli skutkiem tego przypisania będzie ujemne saldo udziałów niedających kontroli.

W razie konieczności wprowadzane są korekty do sprawozdań finansowych jednostek zależnych dostosowujące ich politykę rachunkowości do polityki Grupy.

Sprawozdanie finansowe zostało skonsolidowane metodą pełną. Wszystkie transakcje dokonane wewnątrz Grupy, wzajemne salda oraz przychody i koszty operacji dokonanych między jednostkami Grupy zostały w konsolidacji w pełni wyłączone.

Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcie będących poza kontrolą Grupy jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przyjętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę dominującą w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych” ujmują się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Udziały mniejszościowe w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów mniejszościowych w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych lub w wartości godziwej na dzień nabycia.

Udziały własne w przejmowanych jednostkach wyceniane są według kosztu ustalonego jako wartość godziwa na dzień nabycia.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów w jednostce nabywanej nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejęcia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Grupa dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmują się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmują się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy, przejęta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, zostaje przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązań jednostki przejmowanej. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- 1) odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, oraz
- 2) nie być większy niż segment operacyjny.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

W pewnych okolicznościach wartości godziwe ujmowanych aktywów i zobowiązań można na dzień połączenia ująć jedynie tymczasowo (pro wizorycznie). W takim przypadku Grupa rozlicza nabycie stosując ustalone tymczasowe wartości. Wszelkie ewentualne korekty tych wartości są ustalane w ciągu 12 miesięcy od dnia nabycia i ujmowane z mocą wsteczną na dzień nabycia.

Grupa testuje wartość firmy pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli w wyniku testu okaże się, że wartość odzyskiwalna jednostki generującej przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, odpis z tytułu utraty wartości firmy alokuje się najpierw do kwoty bilansowej wartości firmy, a następnie do pozostałych aktywów, proporcjonalnie do ich wartości bilansowej. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale (i grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonych o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwale i grupy aktywów netto klasyfikowane są jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego ciągłego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży. Zaklasyfikowanie składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki dominującej i zależnej do zakończenia transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Przychody z działalności

Grupa nie wyodrębnia segmentów geograficznych w swojej działalności. Działalność produkcyjna zlokalizowana jest w dwóch zakładach: w Kruszwicy i Brzegu. Zdecydowana większość sprzedaży (90%) kierowana jest na rynek krajowy (struktura terytorialna sprzedaży produktów i struktura produktowa – patrz: nota nr 3 „Przychody ze sprzedaży”).

Ujmowanie przychodów

Grupa ujmuje przychody ze sprzedaży zgodnie z regulacjami MSSF 15, rozpoznając zobowiązania przekazania towarów lub wykonania usług w momencie spełnienia tych zobowiązań, czyli w momencie przekazania przyrzeczonych dóbr/ usług klientowi, w cenach transakcyjnych wynikających z zawartych umów.

Ceny transakcyjne zawierają należne klientom (i) rabaty bezpośrednie (na fakturze), (ii) rabaty odroczone (wypłacane po spełnieniu przez klienta określonych warunków – ilości lub wartości sprzedaży) oraz (iii) wartość usług, o charakterze promocyjnym lub logistycznym, świadczonych na rzecz Grupy przez klientów.

Przychody z tytułu umów o świadczenie usług ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji danej umowy. Przychody z umów rozliczanych na podstawie faktycznego nakładu czasu i pracy ujmuje się według stawek umownych, w oparciu o przepracowane roboczogodziny i poniesione koszty bezpośrednie.

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu.

Koszty wytworzenia wyrobów gotowych obejmują:

- a) koszty materiałów wycenionych w cenie ewidencyjnej skorygowane o odchylenia, tj.
 - ◆ Koszty surowców,
 - ◆ Koszty opakowań bezpośrednich i pośrednich (kartonów) wyrobów gotowych,
 - ◆ Koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze),
- b) część kosztów stałych o charakterze pośrednio produkcyjnym (koszty wydziałowe), odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Koszty Sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują wydatki ponoszone w związku z realizacją sprzedaży. Zalicza się do nich:

Koszty bezpośrednie sprzedaży

- Koszty transportu,
- Koszty przeładunków,
- Koszty składowania,
- Koszty wynagrodzeń agentów,
- Prowizje od sprzedaży,

Koszty pośrednie sprzedaży

- Koszty personelu zewnętrznego,
- Koszty biura obsługi klienta
- Koszty promocji i reklamy,
- Pozostałe koszty związane z obsługą kanału sprzedaży.

Koszty Ogólnego Zarządu

Koszty Ogólnego Zarządu obejmują pozostałe koszty stałe, ponoszone w ramach działalności operacyjnej Grupy, które nie są przypisane do kosztów wytworzenia oraz do kosztów sprzedaży. Zalicza się do nich:

- Wynagrodzenia wraz z ubezpieczeniami oraz inne koszty ponoszone na pracowników nie bezpośrednio produkcyjnych,
- Koszty usług menedżerskich,
- Czynsze za wynajem lokali, urządzeń i samochodów,
- Usługi informatyczne,
- Usługi doradztwa, prawne,
- Koszty transportu niedotyczącego sprzedaży,
- Amortyzacja środków trwałych niewykorzystywanych bezpośrednio w procesie produkcji,
- Ubezpieczenia samochodów i nieruchomości,
- Inne koszty stałe.

Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

Na dzień bilansowy Grupa nie jest stroną istotnych umów spełniających kryteria leasingu finansowego.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone na wynik finansowy przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich poniesienia.

W przypadku wystąpienia specjalnych zachęt motywujących do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ujmuje się je jako zobowiązania. Zagregowane korzyści z tytułu takich zachęt ujmuje się jako pomniejszenie kosztów wynajmu metodą liniową.

Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty (PLN) są ujmowane w księgach po średnim kursie NBP, ogłaszanym w dniu poprzedzającym realizację transakcji. Na dzień bilansowy, aktywa i pasywa pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według średniego kursu Europejskiego Banku Centralnego, obowiązującego na ten dzień. Aktywa i pasywa niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut ujmowane są w wyniku za wyjątkiem wyceny instrumentów finansowych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, w przypadku których zmiany wartości godziwej, po spełnieniu kryteriów efektywności zabezpieczenia, odnosi się bezpośrednio na kapitał własny lub na zmianę wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (zob. poniżej zasady rachunkowości stosowane w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych).

Koszty finansowania zewnętrznego

Grupa kapitalizuje istotne koszty finansowania zewnętrznego, przyporządkowane dostosowywanym składnikom aktywów.

Koszt odsetek liczony jest na bazie średniorocznego kosztu finansowania działalności Grupy i wartości zaangażowanych środków pieniężnych na zakup dostosowywanych aktywów.

Grupa nie kapitalizuje kosztów finansowania zewnętrznego zapasów nasion rzepaku, przyjmując, że aktywa te służą do produkcji wyrobów gotowych w dużych ilościach w sposób powtarzalny.

W 2018 i 2017 roku nie występowały koszty finansowania zewnętrznego podlegające aktywowaniu.

Zysk na działalności gospodarczej

Zysk na działalności gospodarczej (operacyjnej) kalkulowany jest przed uwzględnieniem kosztów i przychodów finansowych.

Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący (CIT) oraz podatek dochodowy odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie dochodu (zysku podatkowego) danego roku obrotowego. Dochód (strata podatkowa) różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych lub poprzednich oraz pozycji przychodów/kosztów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu/ nie będą kosztem podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłacie lub zwrotowi w przyszłości. Podstawą naliczenia podatku odroczonego jest wartość różnic przejściowych pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi, wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy podatku bieżącego.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe dochody (zyski podatkowe) o rozpoznane ujemne różnice przejściowe.

Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy. W przypadku gdy spodziewane przyszłe dochody nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje odpis aktywa podatkowego.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne, zgodnie ze stanem prawnym, istniejącym na dzień bilansowy.

Spółki wchodzące w skład Grupy kompensują ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wykazując je per saldo w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania.

Spółki wchodzące w skład Grupy dokonują kompensaty należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego, jeżeli mają tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz mają możliwości zapłaty podatku lub uzyskania zwrotu podatku w kwocie netto.

W przypadku połączenia jednostek gospodarczych, konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości kosztu historycznego (cena nabycia) pomniejszonego o dokonane skumulowane umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria ich ujmowania.

Wartość oprogramowania operacyjnego komputerów zwiększa ich wartość i wykazywana jest łącznie w środkach trwałych w grupie pozostałe środki trwałe.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wg ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonego o istotne koszty finansowania zewnętrznego i pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość środków trwałych w budowie zawiera również kwoty udzielonych zaliczek na poczet budowy środków trwałych.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów wykazane są pozabilansowo jako zobowiązanie z tytułu leasingu operacyjnego, z wyjątkiem nabytych praw wieczystego użytkowania, które stanowią pozycję bilansową oraz podlegają umorzeniu przez przewidywany okres ich użytkowania, nie dłuższy niż okres przysługiwania tych praw.

Środki trwałe, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, amortyzuje się metodą liniową przez przewidywany okres ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia użytkowania środka trwałego.

Dana pozycja aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodach w pozycji (Zyski) / straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi i są ujmowane w okresie, w którym dokonano takiego wysięgowania.

Wartość końcowa i okres użytkowania składników aktywów trwałych podlega weryfikacji, i ewentualnej korekcie, na koniec każdego roku obrotowego.

Zyski lub straty ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowego majątku trwałego określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne Grupa uznaje nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z tytułu ich wynajmu lub jest utrzymywana w posiadaniu, ze względu na potencjalny przyrost jej wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień bilansowy w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną na dzień bilansowy amortyzację oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji przez okres ekonomicznej użyteczności przy zastosowaniu metody liniowej.

Grupa wybrała dla wyceny nieruchomości inwestycyjnych model wyceny oparty na cenie nabycia. Na koniec każdego roku Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości i weryfikacji okresu użytkowania i w razie konieczności dokonuje koniecznych korekt.

Nieruchomości inwestycyjne usuwane są z bilansu w przypadku ich zbycia lub likwidacji lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z likwidacji lub sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej są ujmowane w wyniku w okresie, w którym zdarzenie to miało miejsce.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne przejęte przy połączeniu jednostek gospodarczych identyfikuje się i ujmuje odrębnie od wartości firmy, jeśli spełniają one definicję wartości niematerialnych. Cena nabycia takich aktywów jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane przez okres użytkowania metodą liniową oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres amortyzacji jest weryfikowany na koniec każdego roku obrotowego.

Znaki towarowe i prawa autorskie ujmowane są w bilansie w cenie nabycia pomniejszonej o dokonane umorzenie przy użyciu metody liniowej przez okres ich użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe prezentowane jest łącznie z wartością komputerów w rzeczowych aktywach trwałych.

Utrata wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, oprócz wartości firmy

Na koniec rocznego okresu sprawozdawczego, za który Grupa sporządza pełne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, Grupa dokonuje przeglądu wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako kwota wyższa z dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości księgowej netto składnika aktywów (lub grupy aktywów), wartość księgowa jest pomniejszana do wartości odzyskiwalnej. Strata z tytułu utraty wartości jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym wystąpiła.

W momencie gdy utrata wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub grupy aktywów) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich latach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest w pozostałych przychodach.

Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Zapasy

Grupa wycenia materiały i towary według cen nabycia. Cenę nabycia stanowi cena zakupu bez podlegającemu odliczeniu podatku od towarów i usług, obniżona o rabaty, opusty i inne zmniejszenia, a powiększona o cło oraz koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem materiału do stanu zdatnego do używania, tj. koszty transportu do miejsca docelowego, koszty załadunku i wyładunku, koszty ubezpieczenia materiału podczas transportu.

Wartość zapasów obejmuje również korektę z tytułu wyceny zapasu, jako pozycji zabezpieczanej, do wartości godziwej, w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Wyroby gotowe wyceniane są według kosztu wytworzenia, natomiast produkty uboczne w cenie sprzedaży netto.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów, tj. surowców, opakowań, koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze) oraz część kosztów stałych o charakterze bezpośrednio i ogólnoprodukcyjnym, odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Do składników środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zaliczane są środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz inne krótkoterminowe inwestycje o wysokiej płynności, takie jak obligacje, papiery dłużne, etc.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe Grupa klasyfikuje do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania (w tym: pożyczki i kredyty) wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów.

Grupa zaprzestaje ujmowania zobowiązań finansowych wyłącznie wówczas, gdy zostaną wykonane, unieważnione lub gdy wygasną.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy

Do tej kategorii Grupa kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) oraz kontrakty zakupu (surowców) z wbudowanym instrumentem finansowym, wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą ww. instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu Grupa ustala się w oparciu o kursy walutowe oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Zobowiązania wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Kredyty i pożyczki ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o koszty bezpośrednie pozyskania środków. Koszty finansowe, łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie, za wyjątkiem przypadków kiedy wartość nominalna zobowiązania jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu, wówczas takie zobowiązania prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty o nieokreślonym okresie spłaty wyceniane są według wartości wymagającej zapłaty na dzień bilansowy tj. wraz z odsetkami należnymi na dzień bilansowy

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem odsetkowym i wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej.

Instrumenty pochodne

Grupa wykorzystuje instrumenty pochodne dla zabezpieczenia dwóch istotnych rodzajów ryzyka występujących w toku prowadzonej działalności – ryzyka kursowego oraz ryzyka zmian cen towarów. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, wykorzystywane są walutowe kontrakty terminowe typu forward. Dla ograniczenia wpływu zmienności cen towarów na wynik finansowy Grupa stosuje kontrakty towarowe typu futures.

Grupa nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych.

Wykorzystywane przez Grupę instrumenty pochodne zaliczane są do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Grupa ujmuje instrumenty pochodne na dzień zawarcia w wartości godziwej, która jest równa zero, a następnie wycenia je na dzień rozliczenia, nie później jednak niż na dzień bilansowy, w wartości godziwej, bez pomniejszania o ewentualne koszty transakcji.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do aktualnych kursów terminowych, natomiast wartość godziwą kontraktów towarowych ustala się poprzez odniesienie do bieżących cen towarów. W wyniku wyceny kontraktu terminowego do wartości godziwej mogą powstać aktywa lub zobowiązania finansowe. Aktywa finansowe stanowią dodatnią wycenę do wartości godziwej instrumentu, natomiast ujemna wartość godziwa instrumentu stanowi zobowiązanie finansowe. Oszacowane w ten sposób wartości aktywów lub zobowiązań finansowych stanowią wartości możliwe do uzyskania lub konieczne do zapłaty na dzień bilansowy.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat okresu, w którym powstały.

Aktywa finansowe są wyłączone z bilansu, gdy wygasły prawa do przepływów pieniężnych z określonego składnika aktywów, natomiast zobowiązanie finansowe jest usuwane z bilansu, gdy wygasa, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub umowy nie będące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi i jeżeli umowy zasadnicze nie są wyceniane według wartości godziwej, której zmiany są ujmowane w rachunku wyników.

Rachunkowość zabezpieczeń

Na podstawie par 7.2.21 MSSF 9 „Instrumenty finansowe” Grupa podjęła decyzję o dalszym stosowaniu wymogów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń zawartych w MSR 39 „Instrumenty finansowe”.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej.

Zabezpieczenie ryzyka cen towarów związanych zarówno z istniejącymi w bilansie stanami zapasów nasion rzepaku jak i z uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami wynikającymi z zawartych kontraktów na zakup nasion, kwalifikowane jest jako zabezpieczenie wartości godziwej.

Grupa zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures w celu ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej surowców. Celem transakcji zabezpieczających jest dostosowanie wartości zakupionego rzepaku w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości.

Stosowane instrumenty zabezpieczające prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment – kontraktów na dostawy rzepaku z określoną ceną zakupu) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych.

Grupa wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń z wykorzystaniem opisanych powyżej instrumentów pochodnych, wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej określonych pozycji zapasów, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie wartości godziwej ujemowane są, równolegle ze zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, w wyniku finansowym.

Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego Grupa dokumentuje relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną oraz cele zarządzania ryzykiem, a także strategię zabezpieczeń. Grupa dokumentuje również efektywność, z jaką zastosowany instrument zabezpieczający kompensuje zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, zarówno w chwili zaistnienia powiązania, jak i na bieżąco w późniejszych okresach.

Grupa przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń momencie kiedy instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń lub pozycja zabezpieczana przestaje istnieć.

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w przypadku wystąpienia w jednostce bieżących zobowiązań (prawnych lub zwyczajowo oczekiwanych) będących konsekwencją zdarzeń z przeszłości, których konieczność uregulowania (wyływ środków zawierających korzyści ekonomiczne) przez Spółkę dominującą lub zależną jest prawdopodobna, a wielkość tych zobowiązań może być wiarygodnie wyceniona.

Ujemowana wartość rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujemowana jest tylko wtedy, gdy Grupa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia. Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednie koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i nie związane z bieżącą działalnością Grupy.

Koszty świadczeń emerytalnych, rentowych i jubileuszowych

Rezerwa z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wyceniana jest w wartości godziwej zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń emerytalnych i rentowych. Zobowiązanie to kalkulowane jest metodami aktuarialnymi. Zyski i straty aktuarialne są ujemowane w kapitale rezerwowym Spółki dominującej.

Zmiana stosowanych zasad (polityki) rachunkowości

W związku z wejściem w życie MSSF 9 „Instrumenty finansowe („Standard”), Grupa zmieniła sposób rozpoznawania strat kredytowych z modelu strat poniesionych na model strat oczekiwanych oraz wprowadziła następujące zmiany do stosowanych zasad rachunkowości:

Aktywa finansowe:

Na dzień bilansowy Grupa przeprowadza:

- (i) test klasyfikacyjny polegający na ocenie modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, tj. określenie, czy spodziewane przepływy pieniężne będą pochodziły z umownych przepływów pieniężnych (do terminu ściągnięcia), z umownych przepływów pieniężnych i ze sprzedaży aktywów (przeznaczone do sprzedaży) oraz inne,
- (ii) test charakterystyki umownych przepływów pieniężnych (ang. SPPI), tj. sprawdzenie czy płatności reprezentują tylko spłatę kwoty kapitału i odsetki.

W zależności od wyników obydwu testów wyceny aktywów finansowych dokonuje się odpowiednio:

- według zamortyzowanego kosztu,
- według wartości godziwej z ujęciem skutków w pozostałych całkowitych dochodach,
- według wartości godziwej z ujęciem skutków w wyniku finansowym.

Środki pieniężne wyceniane są według zamortyzowanego kosztu tj. wraz z należnymi na dzień bilansowy odsetkami, oraz pomniejszonymi o wartość przewidywanych strat kredytowych. Grupa przeprowadza szacunek odpisów na środki pieniężne w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w okresie umownym, który jest krótszy niż 3 miesiące. Prawdopodobieństwo to ustala się na podstawie strat kredytowych w poprzednich okresach oraz na podstawie zewnętrznych ratingów. Ryzyko kredytowe określane jest na podstawie zewnętrznych ratingów kontrahentów / banków lub ratingów danego kraju.

W ramach portfela należności z tytułu dostaw i usług Grupa rozróżnia dwie kategorie:

1. Należności oddane do faktoringu

W ramach podpisanej umowy na factoring pełny, Grupa zbywa prawa do swoich wierzytelności w zamian za wcześniejszą płatność. Ponieważ należności od klientów objętych umową faktoringową nie spełniają kryteriów modelu „utrzymywane w celu ściągnięcia” oraz „utrzymywane w celu ściągnięcia i sprzedaży” w związku z tym zaliczane są do

kategori „wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy”. Skutki wyceny do wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym. Należności te sprzedawane są z dyskontem. Wartość godziwą ustala się na podstawie kwotowań w transakcjach z faktorem, tj. po potrąceniu dyskonta.

2. Należności poza faktoringiem

Tę kategorię należności Grupa utrzymuje do terminu ściągłości, a płatności reprezentują wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetki (spełniony test SPPI), w związku z czym należności podlegają wycenie w skorygowanej cenie nabycia. Należności te podlegają odpisowi z tytułu utraty wartości wg. modelu straty oczekiwanej. Należności nie zawierają istotnego elementu finansowania, z związku z tym odpis z tytułu utraty wartości wyliczany jest na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności.

Grupa stosuje uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych zawierającą korektę „forward looking”. Dla obliczenia współczynnika niewypełnienia zobowiązania, Grupa dokonuje podziału sald należności na jednorodne grupy (sektory) na bazie podobieństwa charakterystyki oraz zachowania klientów w przeszłości. W wyniku analizy Grupa ustaliła, że występują sektory:

- kanał tradycyjny,
- kanał nowoczesny,
- kanał profesjonalny,
- agri,
- export,
- należności od podmiotów powiązanych,
- pozostałe.

Grupa przyjęła następujące, współczynniki korekty „forward looking” dla przedziałów wiekowych: do 30 dni; od 30 do 60 dni; od 60 do 90 dni i powyżej 90 dni:

	Bieżące i do 30 dni	Należności niespłacone po		
		30 dniami	60 dniami	90 dniami
Wartość współczynnika	0,2%	0,3%	5,0%	10,0%

Tak ustalone współczynniki skorygowane zostały o wpływ historycznych strat kredytowych w poszczególnych sektorach. Współczynniki skorygowane dla sektorów stanowią sumę współczynnika niespłacalności i iloraz strat kredytowych i wartość sprzedaży w poszczególnych sektorach za analizowany okres.

Za straty kredytowe Grupa przyjęła:

- należności przeterminowane powyżej 1 roku (wg. informacji na dzień bilansowy),
- należności przeterminowane skierowane w badanym okresie na drogę postępowania sądowego itp.,
- należności przeterminowane, co do których Zarząd podjął decyzję o odstąpieniu od ich dochodzenia.

Ponadto Grupa dokonuje przeglądu należności uznanych jako nieobsługiwane. Należności przyjęte do analizy indywidualnej ze względu na przesłanki utraty wartości (głównie należności skierowane na drogę sądową i przeterminowane powyżej 180 dni), są w całości objęte utratą wartości.

Zastosowanie MSSF 15 „przychody z umów z klientami”

MSSF 15 określił nowe podejście do analizy umów z kontrahentami wprowadzając pięciostopniowy model pomiaru oraz rozpoznawania przychodów ze sprzedaży.

Spółka zaimplementowała powyższy model do analizy umów z klientami. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono iż implementacja standardu MSSF 15 nie ma wpływu na sprawozdanie Spółki.

Zmiany prezentacyjne w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2017.

W Sprawozdaniu z całkowitych dochodów Grupa dokonała zmiany prezentacyjnej zrealizowanych instrumentów pochodnych (walutowych i towarowych) oraz zrealizowanych różnic kursowych, które do tej pory prezentowane były w pozycji pn. **Koszty wytworzenia sprzedanych produktów**. Obecnie, wartości te prezentowane są łącznie z niezrealizowanymi instrumentami pochodnymi (walutowymi i towarowymi) oraz niezrealizowanymi różnicami kursowymi, w poz. pn. **(Zyski) / straty z wyceny instrumentów pochodnych oraz różnic kursowych**.

W związku z powyższym, przekształceniu uległy dane porównawcze za rok 2017, zgodnie z poniższą tabelą

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	Opublikowane dane za 2017 rok	Skorygowane dane za 2017 rok	Zmiana prezentacyjna
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	2.134.660	2.113.619	(21.041)
(Zyski) / straty z wyceny instrumentów pochodnych oraz różnic kursowych	449	21.490	21.041

3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży produktów			
Oleje luzem	822 649	785 141	4,8%
Śruta rzepakowa	471 774	404 467	16,6%
Oleje konfekcjonowane	547 102	521 098	5,0%
Margaryny konsumenckie	294 290	299 878	-1,9%
Margaryny profesjonalne	103 683	108 880	-4,8%
Tłuszcze cukiernicze	169 714	210 957	-19,6%
Pozostałe	16 981	14 393	18,0%
Sprzedaż produktów	2 426 193	2 344 814	3,5%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Oleje luzem	130 321	86 900	50,0%
Śruta rzepakowa	-	474	
Oleje konfekcjonowane	20 467	29 288	-30,1%
Margaryny konsumenckie	77 814	79 315	-1,9%
Nasiona rzepaku	-	769	-100,0%
Pozostałe	12 082	5 945	103,2%
Sprzedaż towarów	240 684	202 691	18,7%
Sprzedaż razem	2 666 877	2 547 505	4,7%

Struktura terytorialna sprzedaży produktów i towarów:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży produktów			
Kraj	2 142 197	2 099 995	2,0%
Eksport	283 996	244 819	16,0%
Razem sprzedaż produktów	2 426 193	2 344 814	3,5%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Kraj	222 249	185 731	19,7%
Eksport	18 435	16 960	8,7%
Razem sprzedaż towarów	240 684	202 691	18,7%
Sprzedaż razem	2 666 877	2 547 505	4,7%

4. SEGMENTY OPERACYJNE

Rozpoznane Segmenty Operacyjne

Zidentyfikowane i ujawnione w ramach działalności operacyjnej Grupy segmenty operacyjne są pochodną podziałów dokonywanych dla wewnętrznych celów zarządczych Grupy, jak i dla potrzeb konsolidacji z grupą Bunge.

Grupa rozpoznała dwa podstawowe segmenty działalności:

- Segment Produktów Masowych (Agri)
- Segment Produktów Spożywczych (Food)

Spółka dominująca prowadzi działalność w ramach w/w segmentów. Spółka zależna ZTK Property Management nie prowadzi działalności produkcyjnej, w związku z powyższym nie została przypisana do w/w segmentów operacyjnych.

Segment Produktów Masowych (Agri) obejmuje działalność:

- w zakresie przerobu nasion rzepaku - działalność od zakupu nasion do sprzedaży rzepakowego oleju surowego/odszlamionego, śruty rzepakowej, ewentualnie odsprzedaży nasion rzepaku do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food
- w zakresie pozostałych olejów - działalność od zakupu od stron trzecich pozostałych olejów (również rzepakowego) w stanie surowym lub rafinowanym, do sprzedaży ich do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food.

Segment Produktów Spożywczych (Food) - obejmuje działalność od zakupu od segmentu Agri olejów surowych i rafinowanych, pochodzących z zakupu od stron trzecich, do sprzedaży do stron trzecich: olejów rafinowanych, olejów butelkowanych, margaryn konsumenckich i profesjonalnych, tłuszczów cukierniczych. Segment Food nie dokonuje transakcji sprzedaży do segmentu Agri.

Ustalenie wielkości, wartości i kosztu obrotów wewnętrznych pomiędzy segmentami w Spółce dominującej.

Tak zdefiniowana działalność segmentów w Spółce dominującej powoduje konieczność realizacji obrotu wewnętrznego pomiędzy nimi, w zakresie sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food oleju rzepakowego surowego. Wolumen obrotów wewnętrznych, określany na każdy dzień bilansowy, kalkulowany jest jako ekwiwalent produkcji sprzedanej, tj. jako ilość oleju rzepakowego surowego potrzebnego do wyprodukowania ilości wyrobów gotowych segmentu Food, sprzedanej w danym okresie sprawozdawczym.

Ceny realizacji sprzedaży między segmentami (ceny transferowe) oleju rzepakowego surowego są cenami rynkowymi, określonymi na podstawie notowań giełdowych ustalanych na różne okresy obowiązywania dla różnych asortymentów wyrobów gotowych segmentu Food.

Dla rzepakowego oleju rafinowanego sprzedanego do stron trzecich, cena sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food ustalana jest poprzez odjęcie od rzeczywistej ceny realizacji sprzedaży do stron trzecich, stałej premii rafinacyjnej, ustalonej na dany okres na bazie rynkowych premii rafinacyjnych (różnica pomiędzy rynkową ceną oleju rafinowanego a ceną oleju surowego).

Koszt własny sprzedanych wyrobów/surowców w ramach obrotu między segmentami ustalany jest w wysokości:

- dla sprzedaży oleju rzepakowego surowego z produkcji własnej – w wysokości bieżącej ceny standardowej nasion rzepaku, korygowanej o aktualne uzyski produkcyjne i cenę sprzedaży śruty rzepakowej (podstawowy produkt uboczny przy produkcji oleju surowego,
- dla sprzedaży pozostałych surowców – w wysokości historycznych kosztów nabycia.

Podział pozostałych elementów części operacyjnej rachunku wyników

Koszty produkcji – koszty bezpośrednio produkcyjne (wydziałów produkcyjnych) alokowane są do segmentów zgodnie z alokacją rodzajów produkowanych produktów; koszty pośrednio produkcyjne (wydziały pomocnicze i administracja zakładów produkcyjnych) alokowane są do segmentów na podstawie ustalonych na dany rok obrotowy stałych współczynników alokacji określonych na bazie planowanego zaangażowania poszczególnych działów w produkcję dla poszczególnych segmentów.

Koszty sprzedaży alokowane są do segmentów analogicznie jak sama sprzedaż. Wszystkie koszty związane z transakcjami sprzedaży dotyczące produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Agri są przypisywane temu segmentowi. Analogicznie, wszystkie koszty sprzedaży związane z transakcjami sprzedaży produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Food są przypisywane do segmentu Food.

Koszty ogólnego zarządu podlegają podziałowi na zasadzie przypisania poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu. Kryterium przypisania stanowi rodzaj wykonywanych zadań w ramach danego działu. Koszty działów ogólnoadministracyjnych, zarządzających obiema sferami działalności, przypisane są do obydwu segmentów w proporcji 1/1.

Różnice kursowe:

Różnice powstałe na instrumentach finansowych alokowane są do segmentu Agri w zakresie:

- całość niezrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych,
- część zrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych związana z realizacją zabezpieczeń dotyczących działalności segmentu Agri i dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń,
- całość zrealizowanych różnic kursowych na instrumentach pochodnych nie ujętych w rachunkowości zabezpieczeń.

Część zrealizowanych wyników na transakcjach zabezpieczających, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dotyczących zabezpieczenia wartości wpływów ze sprzedaży oleju rafinowanego luzem alokowana jest do segmentu Produktów Spożywczych.

Pozostałe różnice kursowe (powstałe na wycenie pozycji bilansowych lub wynikające z realizacji zapłat i otrzymanych płatnościach w walucie obcej) alokowane są do segmentu Agri. Grupa alokuje do poszczególnych segmentów pozycje ze sprawozdania z całkowitych dochodów tylko do poziomu zysku operacyjnego.

Podział Bilansu

Zapasy

Kryterium podziału zapasów jest zbieżne z kryteriami stosowanymi przy wyróżnieniu obrotów segmentu, co pozwala na szczegółową identyfikację zapasów przyporządkowanych do danego segmentu.

Rozrachunki z dostawcami/klientami

Zarówno dostawcy, jak i klienci, zostali przyporządkowani do danego segmentu na podstawie kryterium rodzaju, odpowiednio, nabywanego materiału/towaru, sprzedawanego produktu/towaru. Umożliwia to identyfikację wszystkich zobowiązań/należności dla danego segmentu. Przegląd poprawności tych alokacji dokonywany jest raz w roku.

Środki trwałe

Kryterium alokacji środków trwałych do segmentów jest, analogicznie jak dla alokacji kosztów, przypisanie poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu.

Środki trwałe w budowie

Wszelkie zwiększenia wartości majątku trwałego w ramach segmentu Agri dokonywane są wyłącznie w momencie przyjęcia środka trwałego do użytkowania. Całość nakładów na środki trwałe w budowie wykazywana jest w ramach segmentu Food.

Wartości niematerialne

Alokacja wartości niematerialnych do poszczególnych segmentów oparta jest na szczegółowej identyfikacji tych aktywów do danego segmentu.

Wartość firmy

Wartość firmy powstała w Spółce dominującej w wyniku połączenia, które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartość firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

Grupa przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia.

W 2012 roku wartość firmy wzrosła w wyniku nabycia udziałów w spółce zależnej. Rozpoznaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy przypisano do segmentu Food.

Wartość firmy została następująco przypisana do segmentów:

	Segment Agri	Segment Food	Razem
Wartość firmy (PLN'000)	28.544	55.249	83.793
Wartość firmy (%)	34,1%	65,9%	100%

Zadłużenie

Zadłużenie alokowane jest do segmentów wg struktury aktywów netto.

Pozostałe pozycje bilansowe

Wszelkie nieuwzględnione w ramach podstawowego rozdziału elementy bilansu są a priori przyporządkowywane do segmentu Food. Wiąże się to z założeniem, iż w ramach tego segmentu wykazywane są wszelkie rozliczenia ze stronami trzecimi, niebędące konsekwencją takich operacji jak sprzedaż i zakupy.

Podstawowe miary i kryteria oceny wyników działalności segmentów biznesowych

Grupa stosuje dwie zasadnicze miary dla oceny swoich segmentów biznesowych:

- Wynik operacyjny (EBIT), rozumiany jako zysk operacyjny, tj, przed opodatkowaniem i kosztami/przychodami finansowymi
- Zwrot na aktywach netto (RONA)

Zwrot na aktywach netto ustalany jest wyłącznie wobec aktywów pracujących, czyli po eliminacji z majątku trwałego wartości środków trwałych w budowie. Jest to istotne założenie, gdyż w ten sposób eliminowany jest fakt wykazywania w ramach segmentu Food nakładów, które ostatecznie częściowo zwiększą również wartość majątku trwałego segmentu Agri.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych.

Aktywa i zobowiązania segmentów

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Aktywa trwałe	128 880	130 739	174 768	187 162	303 648	317 901
Aktywa obrotowe	434 337	347 476	353 671	332 098	788 008	679 574
Aktywa ogółem	563 217	478 215	528 439	519 260	1 091 656	997 475
Zobowiązania długoterminowe	1 819	1 804	3 810	5 684	5 629	7 488
Zobowiązania krótkoterminowe (bez kredytów i pożyczek)	261 162	170 415	77 759	141 643	338 921	312 058
Zobowiązania ogółem (bez kredytów i pożyczek)	262 981	172 219	81 569	147 327	344 550	319 546
Aktywa netto (aktywa ogółem pomniejszone o zobowiązania ogółem, bez kredytów i pożyczek)	300 236	305 996	446 870	371 933	747 106	677 929
Zadłużenie	-	-	-	-	-	-

Przychody i wyniki segmentów oraz pozostałe informacje

	AGRI		FOOD		WYŁĄCZENIA		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody								
Sprzedaż do stron trzecich	1 128 467	972 096	1 556 894	1 592 097	-	-	2 685 361	2 564 193
Sprzedaż między segmentami	717 575	729 451	-	-	(717 575)	(729 451)	-	-
Przychody ogółem	1 846 042	1 701 547	1 556 894	1 592 097	(717 575)	(729 451)	2 685 361	2 564 193
Zysk operacyjny (EBIT)	51 134	(13 597)	73 810	65 481	-	-	124 944	51 884
Pozostałe informacje								
Nakłady inwestycyjne (w tym zmiana stanu zaliczek na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych)	6 280	257	6 320	22 076	-	-	12 600	22 333
Amortyzacja środków trwałych	10 249	9 432	12 362	14 972	-	-	22 611	24 404
Amortyzacja wartości niematerialnych	2	2	2 334	3 238	-	-	2 336	3 240
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	86	79	122	118	-	-	208	197
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	-	-	3 475	3 475	-	-	3 475	3 475

Udział spółki zależnej ZTK Property Management w zysku operacyjnym (EBIT) za 2018 rok: zysk w wysokości 242 tys. PLN (za 2017 rok: zysk w wysokości 607 tys. PLN).

Przychody ze sprzedaży głównych produktów i usług (bez transakcji międzysegmentowych)

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Przychody ze sprzedaży produktów						
Oleje luzem	527 184	478 305	295 465	306 836	822 649	785 141
Śruta rzepakowa	471 774	404 467	-	-	471 774	404 467
Oleje konfekcjonowane	-	-	547 102	521 098	547 102	521 098
Margaryny konsumenckie	-	-	294 290	299 878	294 290	299 878
Margaryny profesjonalne	-	-	103 683	108 880	103 683	108 880
Tłuszcze cukiernicze	-	-	169 714	210 957	169 714	210 957
Pozostałe	119	1 769	16 862	12 624	16 981	14 393
Sprzedaż produktów	999 077	884 541	1 427 116	1 460 273	2 426 193	2 344 814
Przychody ze sprzedaży towarów						
Oleje luzem	125 053	83 261	5 268	3 639	130 321	86 900
Śruta rzepakowa	-	474	-	-	-	474
Oleje konfekcjonowane	-	-	20 467	29 288	20 467	29 288
Margaryny konsumenckie	-	-	77 814	79 315	77 814	79 315
Nasiona rzepaku	-	769	-	-	-	769
Pozostałe	-	-	12 082	5 945	12 082	5 945
Sprzedaż towarów	125 053	84 504	115 631	118 187	240 684	202 691
Sprzedaż razem	1 124 130	969 045	1 542 747	1 578 460	2 666 877	2 547 505

Zwrot na aktywach netto

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Średni stan aktywów (pomniejszony o średni stan środków trwałych w budowie)	515 000	459 134	548 504	565 976	1 063 504	1 025 110
Średni stan zobowiązań (bez kredytów i pożyczek)	171 285	181 348	165 311	154 139	336 596	335 487
Średni stan aktywów operacyjnych netto	343 715	277 786	383 193	411 837	726 908	689 623
Zysk/(Strata) operacyjny	51 134	(13 597)	73 810	65 481	124 944	51 884
Podatek dochodowy (od zysku operacyjnego)	(9 715)	2 583	(14 024)	(12 441)	(23 739)	(9 858)
Zysk/(Strata) operacyjny pomniejszony o podatek	41 419	(11 014)	59 786	53 040	101 205	42 026
Zwrot na aktywach netto	12,1%	-4,0%	15,6%	12,9%	13,9%	6,1%

Informacje o wiodących klientach

W Grupie nie występuje koncentracja przychodów ze sprzedaży do zewnętrznego pojedynczego klienta, które stanowiłyby co najmniej 10 procent łącznych przychodów Grupy w prezentowanym okresie.

5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
	PLN'000	PLN'000
Amortyzacja	24 939	27 623
Zużycie materiałów i energii	2 036 003	2 029 637
Usługi obce	172 383	155 364
Podatki i opłaty	6 363	5 928
Wynagrodzenia	69 780	67 123
Ubezpieczenia społeczne	11 308	11 038
Inne świadczenia pracownicze	5 380	5 483
Pozostałe koszty rodzajowe (delegacje, koszty utrzymania obiektów socjalnych i inne)	1 707	2 238
Razem koszty rodzajowe	2 327 863	2 304 434
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	(2 315)	(10 334)
Koszty sprzedaży	(150 198)	(146 686)
Koszty ogólnego zarządu	(37 733)	(33 795)
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	2 137 617	2 113 619

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
	PLN'000	PLN'000
Sprzedaż usług	13 473	11 979
Należne kary umowne	705	549
Odwrocenie odpisu aktualizującego należności	1 087	-
Rozwiązanie rezerw z lat ubiegłych	1 000	-
Rozwiązanie rezerwy na rekultywację gruntu w Warszawie	1 616	-
Rozwiązanie rezerwy Piast	-	527
Rozwiązanie rezerwy na WUG	-	2 373
Przychód ze sprzedaży ST - Kołobrzeg	-	679
Pozostałe przychody	603	581
	18 484	16 688

7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017
	PLN'000	PLN'000
Koszt sprzedanych usług	11 199	7 521
Koszty kontraktu produkcyjnego na oleje jadalne	219	219
Odpis aktualizujący wartość należności	252	123
Odpis aktualizujący wartość zapasów	831	262
Likwidacja opakowań	-	235
Koszty sprzedaży zakupionych materiałów	-	215
Rezerwa na sprawy sporne	260	-
Rezerwa na koszty związane z naruszeniem praw autorskich	-	400
Koszty reklasyfikacji oleju	440	-
Rezerwa na WUG	-	3 054
Rozliczenie nadpłaty podatku od nieruchomości	-	1 696
Koszty utrzymania - zlikwidowany zakład w Gdańsku	272	1 545
Koszty utrzymania wynajmowanych budynków	216	882
Podatki i opłaty dot. wynajmowanych budynków	-	1 114
Koszty najmu wagonów	643	-
Kary, odszkodowania	614	-
Darowizny	-	221
Inne koszty	688	1 327
	15 634	18 814

8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Przychody finansowe		
Otrzymane odsetki za zwłokę	135	54
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	24	943
Odsetki od środków pieniężnych, lokaty	3 308	2 162
Pozostałe	-	2
	3 467	3 161
Koszty finansowe		
Koszty odsetek - kredyty i pożyczki	982	308
Zapłacone odsetki za zwłokę	16	29
Koszty faktoringu	3 635	3 369
Pozostałe	74	23
	4 707	3 729

9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I RÓŻNIC KURSOWYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000
Niezrealizowany wynik na walutowych instrumentach pochodnych		
- zyski	6 630	23 033
- straty	6 444	37 484
Zrealizowany wynik na walutowych instrumentach pochodnych		
- zyski	34 939	56 008
- straty	28 377	62 152
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach zabezpieczających		
- zyski	4 243	44 747
- straty	2 270	35 100
Zrealizowany wynik na towarowych instrumentach zabezpieczających		
- zyski	66 880	3 444
- straty	74 444	13 435
Niezrealizowany wynik na pozycji zabezpieczanej ujęty jako korekta zapasów		
- zyski	3 404	91
- straty	2 114	-
Zrealizowany wynik na pozycji zabezpieczanej ujęty jako korekta zapasów		
- zyski	-	-
- straty	91	3 094
Niezrealizowane różnice kursowe		
- zyski	4 322	5 406
- straty	958	1 047
Zrealizowane różnice kursowe		
- zyski	1 336	4 557
- straty	6 368	6 464
	688	(21 490)

* niezrealizowane pozycje zabezpieczane – pozycje nadal ujęte w aktywach Spółki (zapasy)

10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Likwidacja i demontaż	(13 000)	(3 646)
Zysk / strata na sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	10 170	2 609
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	3 146	3 475
	316	2 438

11. PODATEK DOCHODOWY

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		
Podatek bieżący:		
Podatek dochodowy bieżący	22 248	15 465
Korekty lat ubiegłych	22	15
Razem podatek bieżący	22 270	15 480
Podatek odroczony:		
Podatek dochodowy odroczony	1 687	(5 440)
Korekta lat ubiegłych	-	-
Razem podatek odroczony	1 687	(5 440)
Razem podatek dochodowy	23 957	10 040

Podatek dochodowy został skalkulowany wg obowiązującej w 2018 roku stawki 19% (rok 2017: 19%).

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000
Zysk (strata) brutto	122 088	51 316
Ustawowa stawka podatkowa (średnioważona)	19,00%	19,00%
Podatek według ustawowej stawki	23 197	9 750
Efekt podatkowy różnic pomiędzy zyskiem / stratą przed opodatkowaniem a podstawą opodatkowania	(504)	5 203
Zmiana aktywa z tyt. podatku odroczonego ujęta w wyniku	1 658	(5 440)
Wykorzystanie strat podatkowych z poprzednich okresów	-	-
Rozpoznanie aktywa na podatek odroczonego od strat podatkowych z poprzedniego okresu	-	303
Ujęcie korekty w podatku bieżącym i odroczonym z poprzedniego okresu	(393)	224
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	23 958	10 040
Bieżący podatek dochodowy	22 270	15 480
Odroczony podatek dochodowy	1 687	(5 440)
Efektywna stawka podatkowa	19,62%	19,57%

Zmiana stanu rezerwy/aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Stan na początek okresu	12 453	7 093
Podatek odroczonego ujęty w rachunku zysków i strat	(1 687)	5 440
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń)	-	-
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych)	-	(80)
Stan na koniec okresu	10 766	12 453

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2018 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000	Korekty 2017r. Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 po korektach PLN'000	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	6 485	421	6 906	6 929	23	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	-	-	-	-	-	-
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	-	-	-	564	564	-
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	6 485	421	6 906	7 493	587	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	3 975	-	3 975	-	(3 975)	-
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	58	-	58	84	26	-
Rezerw	1 851	(82)	1 769	1 968	199	-
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	11 533	469	12 002	15 502	3 500	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	38	-	38	48	10	-
Straty podatkowej	1 383	-	1 383	549	(834)	-
Pozostałe	101	(2)	99	109	10	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	18 939	385	19 323	18 260	(1 064)	-
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego					(1 687)	-
<i>Per saldo</i>						
Rezerwy z tytułu podatku	-					
Aktywa z tytułu podatku	12 454	(36)	12 417	10 767		

Grupa nie posiada zobowiązań podatkowych od dodatnich różnic przejściowych, związanych z inwestycjami w jednostki zależne, oddziały, jednostki stowarzyszone czy w udziały we wspólnych przedsięwzięciach.

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2017 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2016	Korekty 2016r. Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Koniec okresu 31/12/2016 po korektach	Koniec okresu 31/12/2017	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	7 045	-	7 045	6 485	(559)	-
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	7 045	-	7 045	6 485	(559)	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	760	-	760	3 975	3 215	-
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	36	-	36	58	22	-
Rezerw	2 070	(426)	1 644	1 851	287	(80)
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	10 054	111	10 165	11 533	1 368	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	34	-	34	38	4	-
Straty podatkowej	1 080	-	1 080	1 383	303	-
Pozostałe	104	(2)	102	101	(1)	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	14 138	(317)	13 821	18 938	5 198	(80)
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego					5 440	(80)
<i>Per saldo</i>						
Rezerwy z tytułu podatku	-					
Aktywa z tytułu podatku	12 453					

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa i pasywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały zaprezentowane w szyku zwartym, jako nadwyżka aktywów nad pasywami. Spółka dominująca posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów i pasywów, a aktywa i pasywa dotyczą podatku dochodowego nałożonego wyłącznie przez polskie władze podatkowe. Aktywa i pasywa spółki zależnej, ze względu na ich nieistotność, zostały skompensowane z aktywami Spółki dominującej.

12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017 PLN'000
Zyski		
Zysk netto dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję	99 747	41 276
Liczba wyemitowanych akcji		
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	22 986 949	22 986 949
Zysk na akcję		
Zysk przypadający na jedną akcję	4,34	2,69

W Spółce dominującej nie występuje zjawisko rozwodnienia zysku.

13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA					
Na dzień 1/1/2017	202 493	42 051	317 387	25 238	587 169
Zwiększenia	16 195	22 251	30 546	693	69 685
Zmniejszenia	(1 577)	(47 434)	(6 620)	(1 298)	(56 929)
Reklasyfikacja	(3 884)	-	4	(4)	(3 884)
Na dzień 31/12/2017	213 227	16 868	341 317	24 629	596 041
Na dzień 1/1/2018	213 227	16 868	341 317	24 629	596 041
Zwiększenia	1 055	12 235	9 041	239	22 570
Zmniejszenia	(3)	(10 501)	(4 556)	(415)	(15 475)
Reklasyfikacja	31	-	-	-	31
Na dzień 31/12/2018	214 310	18 602	345 802	24 453	603 167
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI					
Na dzień 1/1/2017	99 093	-	256 690	19 950	375 733
Amortyzacja za okres	8 609	-	14 581	1 214	24 404
Utrata wartości	-	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(724)	-	(6 589)	(1 297)	(8 610)
Reklasyfikacja ST - przeznaczonych do sprzedaży	(953)	-	4	(4)	(953)
Na dzień 31/12/2017	106 025	-	264 686	19 863	390 574
Na dzień 1/1/2018	106 025	-	264 686	19 863	390 574
Amortyzacja za okres	8 686	-	12 847	1 078	22 611
Utrata wartości	-	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(3)	-	(4 540)	(409)	(4 952)
Na dzień 31/12/2018	114 708	-	272 993	20 532	408 233
WARTOŚĆ NETTO					
Na dzień 31/12/2017	107 202	16 868	76 631	4 766	205 467
Udzielone zaliczki	-	2 325	-	-	2 325
					207 792
Na dzień 31/12/2018	99 602	18 602	72 809	3 921	194 934
Udzielone zaliczki		2 689	-		2 689
					197 623

Okres użytkowania środków trwałych w Grupie został określony następująco:

Budynki – od 25 do 40 lat
Maszyny i urządzenia – od 3 do 20 lat
Pozostałe środki trwałe – od 4 do 12 lat.

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Rzeczowe aktywa trwałe nie są objęte ograniczeniami dotyczącymi tytułu prawnego Spółki dominującej lub zależnej.

Grupa dokonuje corocznej oceny ekonomicznego zużycia środków trwałych dla celów bilansowych, celem weryfikacji ewidencyjnego odzwierciedlenia osiągniętych przez Grupę korzyści ekonomicznych z tegoż majątku.

W przypadkach gdy Grupa nie przewiduje osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z dalszego użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego, dokonuje odpisów z tytułu utraty wartości.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Decyzją Zarządu Spółki dominującej, w listopadzie 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe występujące w nieczynnym zakładzie produkcyjnym w Gdańsku zakwalifikowane zostały jako dostępne do sprzedaży.

W dniu 15 stycznia 2018 roku, Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. z siedzibą w Gdańsku skorzystał z ustawowego prawa pierwszeństwa nabycia od ZT „Kruszwica” S.A. prawa wieczystego użytkowania nieruchomości położonej w Gdańsku za cenę brutto 11.651 tys. zł.

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Na dzień 01/01/2017	12 723	(2 821)	56	9 958
Zwiększenia	-	-	-	-
Umorzenie i utrata wartości	-	3 476	-	3 476
Sprzedaż i likwidacja	-	(3 571)	-	(3 571)
Na dzień 31/12/2017	12 723	(2 916)	56	9 863
Na dzień 01/01/2018	12 723	(2 916)	56	9 863
Zwiększenia	-	-	-	-
Umorzenie i utrata wartości	-	-	-	-
Sprzedaż i likwidacja	(12 723)	2 916	(56)	(9 863)
Na dzień 31/12/2018	-	-	-	-

14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

WARTOŚĆ POCZĄTKOWA

PLN'000

Na dzień 1/1/2017	1 637
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	3 885
Na dzień 31/12/2017	5 522

Na dzień 1/1/2018	5 522
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	-
Na dzień 31/12/2018	5 522

UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI

Na dzień 1/1/2017	812
Amortyzacja za okres	197
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	954
Na dzień 31/12/2017	1 963

Na dzień 1/1/2018	1 963
Amortyzacja za okres	209
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	-
Na dzień 31/12/2018	2 172

WARTOŚĆ NETTO

Na dzień 31/12/2017	3 559
Udzielone zaliczki	-
Na dzień 31/12/2018	3 350
Udzielone zaliczki	-

Informacje o przychodach oraz o należnych wpływach z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych znajdują się w nocie nr 32 „Leasing operacyjny”.

Nieruchomości amortyzowane są metodą liniową. Przyjęte stawki amortyzacji są następujące:

- budynki – 2,5%
- budowle – 4%
- urządzenia techniczne – 8,5%
- maszyny i urządzenia pozostałe – 4%.

Grupa nie dokonała wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wymaganych przez MSR 40, ze względu na małą istotność tej pozycji w aktywach ogółem Grupy. Koszty oszacowania wartości godziwej byłyby niewspółmiernie wysokie w stosunku do korzyści płynących z tego dla sprawozdania finansowego.

15. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia z „Ewico” sp. z o.o., ZPT Olvit sp. z o.o. i Olvit-pro sp. z o.o. które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartości firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

	PLN'000
Stan na dzień 31 grudnia 2018	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793
Stan na dzień 31 grudnia 2017	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793

Wartość firmy pierwotnie nie była przypisana do żadnego segmentu działalności Spółki dominującej. W 2009 roku, w związku ze zmianą MSR nr 36, Spółka dominująca przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki dominującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia. Szczegółowy opis alokacji wartości firmy w Spółce dominującej ujęty został w nocie nr 4 Segmenty operacyjne.

Testowanie utraty wartości „wartości firmy”.

Na koniec roku 2018 Zarząd Spółki dominującej ocenił, że brak jest jakichkolwiek przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty wartości któregośkolwiek ze składników aktywów.

Na koniec 2018 roku zostały przeprowadzone obligatoryjne testy na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy. Testy przeprowadzone zostały oddzielnie dla segmentu Agri i Food, metodą dyskontowania wolnych przepływów gotówkowych, z przyjęciem następujących założeń:

- 5-letni okres prognozy (2019- 2023);
- Jeden scenariusz – realistyczny;
- Wolumen przerobu nasion rzepaku oraz marże na przerobie nasion rzepaku na stałym poziomie w całym okresie prognozy;
- Wolumen i marże na oleju rafinowanym i margarynach na stałym poziomie w całym okresie prognozy;
- Stopy dyskontowe zostały ustalone na poziomie średniego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) - 6,0%;
- Stopa wzrostu – 0%;

W obydwu segmentach testy nie wykazały konieczności dokonania odpisów aktualizujących wartości firmy.

Kluczowe założenia do wyceny wartości odzyskiwalnej segmentów działalności Spółki dominującej zostały przyjęte do przedmiotowych testów na racjonalnych założeniach, odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa Spółki dominującej odnośnie całokształtu warunków gospodarczych, spodziewanych podczas pozostałego okresu użytkowania składników aktywów.

W ocenie kierownictwa Grupy brak jest uzasadnienia do zmian założeń, w wyniku których wartość odzyskiwalna przedmiotowych składników aktywów byłaby poniżej ich wartości bilansowej.

16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	<i>Znaki towarowe</i>	<i>Prawa autorskie</i>	<i>Know-how</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA				
Na dzień 1/1/2017	33 253	519	8 866	42 638
Zwiększenia	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2017	33 253	519	8 866	42 638
Na dzień 1/1/2018	33 253	519	8 866	42 638
Zwiększenia	-	167	-	167
Zmniejszenia	-	(126)	-	(126)
Na dzień 31/12/2018	33 253	560	8 866	42 679
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI				
Na dzień 1/1/2017	21 798	391	7 964	30 153
Amortyzacja za okres	2 310	31	899	3 240
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2017	24 108	422	8 863	33 393
Na dzień 1/1/2018	24 108	422	8 863	33 393
Amortyzacja za okres	2 286	45	4	2 335
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	(125)	(125)
Na dzień 31/12/2018	26 394	467	8 742	35 603
WARTOŚĆ NETTO				
Na dzień 31/12/2017	9 145	97	3	9 245
Na dzień 31/12/2018	6 859	93	124	7 076

Wszystkie aktywa niematerialne mają określone okresy użytkowania i są amortyzowane metodą liniową. Amortyzacja aktywów niematerialnych jest ujęta w następujących pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów:

- a) koszty sprzedaży,
- b) koszty ogólnego zarządu,

W pozycji wartości niematerialne Spółka dominująca wykazała znaki towarowe przejętych marek w ramach połączenia z Zakładami Tłuszczowymi w Warszawie w lutym 2009 roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku dwie główne pozycje wchodzące w skład znaków towarowych to znak „Smakowita” o wartości bilansowej netto 3.158 tys. PLN oraz pozostałym okresie amortyzacji wynoszącym 3 lata, oraz znak towarowy „Masło Roślinne” o wartości bilansowej netto 3.602 tys. PLN i okresie amortyzacji 3 lata.

17. AKTYWA FINANSOWE

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Wartość godziwa niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych	6 798	23 058
Wartość godziwa niezrealizowanych towarowych instrumentów pochodnych	4 243	28 516
Udzielone pożyczki	1 117	8
Akcje i udziały	-	-
Aktywa finansowe razem	12 158	51 582
w podziale na okresy:		
- krótkoterminowe	12 152	51 574
- długoterminowe	6	8
Aktywa finansowe razem	12 158	51 582

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o bieżące kursy walutowe (kontrakty walutowe) i o bieżące ceny produktów (kontrakty towarowe). Instrumenty pochodne stanowią aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (patrz również noty „Walutowe instrumenty pochodne” i „Towarowe instrumenty pochodne”).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa instrumentów pochodnych posiadanych przez Spółkę dominującą wykazywała aktywa na kwotę 11.041 tys. PLN i zobowiązania o wartości 8.926 tys. PLN (31/12/2017: aktywa 51.574 tys. PLN, zobowiązania 72.585 tys. PLN). Zobowiązania finansowe – patrz: nota „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania”.

Pożyczki udzielone wykazane są w wartościach wymagających zapłaty, które nie różnią się znacząco od ich skorygowanych cen nabycia.

18. PRZEJĘCIE JEDNOSTEK ZALEŻNYCH

W 2018 roku nie miały miejsca przejęcia spółek zależnych.

19. ZAPASY

Wartość zapasów Grupy przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Materiały i surowce	323 526	164 181
Półprodukty i wyroby gotowe	122 749	110 937
Towary	3 877	3 839
Zapasy ogółem, po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości	450 152	278 957
Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do poziomu sprzedaży netto		
Stan na początek okresu	1 186	942
Utworzenie odpisu na:	3 027	2 705
- materiały pomocnicze i opakowania	406	526
- wartość śrutu rzepakowej	87	392
- wyroby gotowe	704	1 787
Wykorzystanie odpisu z tytułu:	-	2 461
- likwidacji lub sprzedaży wyrobów gotowych	1 777	22
- likwidacji części zamiennych	2	80
- likwidacji materiałów pomocniczych i opakowań	1 307	579
- aktualizacji wyceny śrutu rzepakowej	142	1 186
Stan na koniec okresu	4 213	1 186

20. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności są nieoprocentowane. Średni okres kredytowania odbiorców, liczony relacją należności i przychodów ze sprzedaży przemnożoną przez 365 dni, wynosi 12 dni. Grupa nalicza odsetki karne od należności przeterminowanych po dokonaniu osądu słuszności naliczenia odsetek wobec konkretnych klientów, biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę, ilość dni zwłoki, przyczyny mogące powodować opóźnienia w płatnościach oraz plany dotyczące dalszych kontaktów z danymi klientami.

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych	19 518	14 659
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych podmiotów	67 579	79 867
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-
Pozostałe należności	5 477	60 337
- krótkoterminowe	4 444	59 493
- długoterminowe	1 033	1 033
	92 574	154 863

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawiony znajduje się w notcie nr 34 „Transakcje z podmiotami powiązаныmi”.

Należności zaległe na dzień bilansowy, zgodnie z polityką rachunkowości Grupy, zostały objęte oczekiwaną utratą wartości.

Oszacowana wartość odpisów aktualizujących od należności handlowych uznanych za nieściągalne na dzień 31 grudnia 2018 wynosi 798 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2017: 3.759 tys. PLN).

Zarządy Spółki dominującej i zależnej uważają, że wartość księgową netto należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Stan na początek okresu	3 759	3 636
Utworzenie odpisu na:	394	196
należności z tytułu dostaw i usług	252	123
odsetki za zwłokę	142	73
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	-	-
koszty sądowe	-	-
Wykorzystanie odpisu z tytułu zapłaty:	107	59
odsetek	105	54
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	2	5
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	-	-
Wykorzystanie odpisu z tytułu umorzenia:	3 248	14
odsetek	7	80
należności dochodzonych na drodze sądowej	3 241	328
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	-	-
Stan na koniec okresu	798	3 759

W 2018 roku Grupa nie dokonała żadnych odpisów utraty wartości dla przychodów z aktywów finansowych.

Kalkulacja oczekiwanej straty kredytowej na dzień 31 grudnia 2018 roku

	<i>Wskaźnik wyliczony na podstawie strat kredytowych</i>	<i>Korekta "forward looking"</i>	<i>Kwota oczekiwanej straty kredytowej</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Podejście portfelowe - segmenty:			
Kanał tradycyjny	0,03%	40	55
Kanał nowoczesny	0,09%	111	157
Kanał profesjonalny	0,01%	33	45
Agri	0,05%	84	110
Export	0,00%	32	43
Należności od jednostek powiązanych	0,00%	39	50
Pozostałe	0,73%	2	16
		342	477
Podejście indywidualne	-	-	321
	-	-	798

Kalkulacja oczekiwanej straty kredytowej na dzień 31 grudnia 2017 roku

	<i>Wskaźnik wyliczony na podstawie strat kredytowych</i>	<i>Korekta "forward looking"</i>	<i>Kwota oczekiwanej straty kredytowej</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Podejście portfelowe - segmenty:			
Kanał tradycyjny	0,00%	20	20
Kanał nowoczesny	0,00%	87	87
Kanał profesjonalny	0,00%	33	33
Agri	0,003%	29	30
Export	0,02%	33	35
Należności od jednostek powiązanych	0,00%	19	19
Pozostałe	0,00%	2	2
		222	225
Podejście indywidualne	-	-	3 534
	-	-	3 759

Należności w faktoringu

W dniu 14 grudnia 2011 roku, Spółka dominująca zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejne 12 miesięcy. Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy Spółka dominująca zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nieodbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 16 z dnia 14 grudnia 2018 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został ustalony na kwotę 200.000.000 PLN, do wykorzystania w okresie do 31 stycznia 2019 roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Spółka pozostawała stroną w/w umowy faktoringowej.

Wartość należności wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy nie obejmuje wierzytelności objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy).

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 172.387 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 169.951 tys. PLN i w walucie EUR: 566 tys., tj. 2.436 tys. PLN.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 163.480 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 161.843 tys. PLN i w walucie EUR: 392 tys., tj. 1.637 tys. PLN.

21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, posiadane przez Grupę na dzień bilansowy, to środki pieniężne zgromadzone na bieżących rachunkach bankowych.

Wartość księgową środków pieniężnych odpowiada ich wartości godziwej.

	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Środki pieniężne w kasie	-	-
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	233 909	184 217
Krótkoterminowe depozyty bankowe	-	-
Środki pieniężne w drodze	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	233 909	184 217

22. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	-	18
	-	18
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
ubezpieczenia majątkowe	35	35
usługi informatyczne	185	146
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	18	219
ubezpieczenie należności	-	642
pozostałe	16	91
	254	1 133

23. KAPITAŁ PODSTAWOWY

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Kapitał akcyjny wyemitowany i opłacony:		
22.986.949 akcji zwykłych o wartości nominalnej 7,48 zł każda	171 942	171 942
Korekta hiperinflacyjna	13 134	13 134
Kapitał podstawowy razem	185 076	185 076

Ze względu na hiperinflację istniejącą w Polsce do końca 1996 roku, w Spółce dominującej przeszacowaniu uległ kapitał własny za 1996 rok tj. za okres od kiedy Spółka dominująca była spółką akcyjną (przekształcenie w spółkę kapitałową nastąpiło 21 grudnia 1995 roku) do końca 1996 roku. Przeszacowanie jest dokonane stopą inflacji za 1996 rok, wynoszącą 19,9%. Efekt przeliczenia kapitału wskaźnikami inflacji został ujęty w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych. Wartość kapitału podstawowego na 31 grudnia 1996 w bilansie Spółki dominującej wynosiła 66.000 tys. PLN, wartość po przeszacowaniu 79.134 tys. PLN, co oznacza wzrost wartości o kwotę 13.134 tys. PLN.

Kapitał zakładowy Spółki dominującej, na dzień bilansowy 31.12.2018 roku wynosił 171.942 tys. PLN i dzielił się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 PLN każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku. Każda akcja daje prawo do jednego głosu, co daje łącznie 22.986.949 głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki dominującej.

Głównym akcjonariuszem Spółki dominującej jest podmiot prawa holenderskiego – Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV) z siedzibą w Rotterdamie, Holandia, który posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) bezpośrednio 14.763.313 akcji, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego oraz tyle samo uprawnień do wykonywania 64,22% głosów na WZ. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Ltd. z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy York, w Stanach Zjednoczonych.

Kolejnym znaczącym akcjonariuszem Spółki dominującej jest Windstorm Trading & Investments Limited, spółka zależna od Pana Jerzego Staraka, zawiązana na Cyprze z siedzibą rejestrową Thasou 3, DADLAW House, P.C. 1520 Nikozja, Cypr, która posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) 5.805.485 akcji, stanowiących 25,26% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 25,26% głosów na WZ.

W dniu 30 sierpnia 2016 roku Spółka dominująca otrzymała zawiadomienie od ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (dalej: ALTUS TFI S.A.), działającego w imieniu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., zgodnie z którym, fundusze zarządzane przez ALTUS TFI S.A. przekroczyły próg 5% głosów w ogólnej liczbie głosów w ZT "Kruszwica" S.A.

W dniu 7 grudnia 2018 roku Spółka dominująca otrzymała zawiadomienie od ALTUS TFI S.A. o zmniejszeniu udziału funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez ALTUS TFI S.A. poniżej progu 5% w ogólnej liczbie głosów w Spółce dominującej.

Po zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce dominującej fundusze inwestycyjne zarządzane przez ALTUS TFI S.A. posiadają łącznie 1.013.327 akcji Spółki dominującej, stanowiących 4,41% kapitału zakładowego Spółki dominującej, uprawniających do wykonywania 1.013.327 głosów, co stanowi 4,41% w ogólnej liczbie głosów w Spółce dominującej.

24. KAPITAŁY REZERWOWE

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy	151 932	141 835
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	-	-
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych	(451)	(453)
Kapitały rezerwowe razem	151 481	141 382

Spółka dominująca tworzy kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy. W 2018 roku kapitał rezerwowy został zwiększony o kwotę 10.096 tys. PLN z podziału zysku za 2017 rok.

Ponadto Spółka dominująca tworzy kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny, na którym gromadzona jest efektywna część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych (walutowych) wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych.

Kapitał rezerwy przeznaczony na wypłatę dywidendy podlega podziałowi.

Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny nie podlega podziałowi.

25. POZOSTAŁE KAPITAŁY

Pozostałe kapitały obejmują wynik roku bieżącego oraz kapitał zapasowy.

	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Kapitał zapasowy	271 352	271 352
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	39 450	38 843
Zysk roku bieżącego	99 747	41 276
Pozostałe kapitały razem	410 549	351 471

Na kapitał zapasowy składają się:

- zatrzymane zyski lat ubiegłych w kwocie 25.951 tys. PLN,
- nadwyżka ceny sprzedaży wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną (agio emisyjne) w kwocie 245.401 tys. PLN, która uwzględnia koszty emisji akcji.

Agio emisyjne nie podlega podziałowi. Zysk roku bieżącego podlega podziałowi.

26. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie kapitałem ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do zabezpieczenia działalności operacyjnej, utrzymanie ratingu kredytowego oraz zapewnienie stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału akcjonariuszy.

W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupa stosuje zasadę utrzymania wielkości kapitału własnego w wartości pokrywającej wartość aktywów trwałych.

Grupa monitoruje poziom i strukturę kapitału analizując następujące wskaźniki:

1. Zwrot na kapitale własnym (ROE)
2. Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku

Grupa nie podlega zewnętrznym wymogom kapitałowym.

27. DYWIDENDY

Decyzją WZA Spółki z dnia 6 czerwca 2018 roku, zysk netto za rok obrotowy 2017 w wysokości 40.669 tys. PLN został przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 30.573 tys. PLN oraz na kapitał rezerwy w kwocie 10.096 tys. PLN.

Dzień ustalenia prawa do dywidendy przypadał na 20 lipca 2018 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 7 sierpnia 2018 roku.

Rok obrotowy	Zysk netto PLN'000	Wyplacona dywidenda za rok obrotowy PLN'000	Wyplacona dywidenda na jedną akcję	Data wypłaty dywidendy
2016	65 336	54 709	2,38	09/08/2017
2017	40 669	30 573	1,33	07/08/2018

28. KREDYTY I POŻYCZKI

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała następujące kredyty i pożyczki:

- **Umowa pożyczki („Revolving credit facility agreement”) z dnia 7 lipca 2014 roku zawarta z Bunge Finance B.V, z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.** Na podstawie tej umowy Bunge Finance udzieliła Spółce dominującej pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 MLN USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego Spółki dominującej, przy czym Spółka dominująca ma możliwość uzyskania pożyczki w walucie innej niż USD. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie stawki Libor lub, w przypadku waluty innej niż USD, na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do 1 roku. Umowa pożyczki będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka dominująca korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

Na podstawie umowy zarządzania rachunkiem z dnia 5 czerwca 2014 roku, wprowadzone zostały rozliczenia z tytułu umowy pożyczki z częstotliwością dzienną. Dodatkowo salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki dominującej podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy pożyczkodawcy celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych jak również pozwala bardziej efektywnie wykorzystać posiadane zasoby pieniężne. W przypadku nadwyżki wpływów nad wpływami, saldo rachunków głównych Spółki dominującej staje się automatycznie kwotą ciągnięcia, zwiększającego zaangażowanie Spółki dominującej z tytułu pożyczki. W okresach poprzedzających skup nasion rzepaku, kiedy Spółka dominująca posiada najmniejsze w skali roku wielkości kapitału obrotowego, na podstawie tej samej umowy oraz Umowy Depozytowej, Spółka dominująca ma możliwość dokonywania lokat w USD lub innych walutach oprocentowanych wg stawki LIBOR lub innej stawki referencyjnej dla danej waluty, obniżonej o marżę banku.

W związku z przejściem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku, stroną w/w umowy pożyczki jest spółka Koninklijke Bunge B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.

- **Umowa pożyczki („Long-term Revolving credit facility agreement and deposit agreement”) z dnia 6 grudnia 2016 roku zawarta z Koninklijke Bunge B.V, z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.** Na podstawie tej umowy Koninklijke Bunge B.V. udzieliła ZTK Property Management sp. z o.o. pożyczki w kwocie 1 MLN USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego Spółki, przy czym Spółka zależna ma możliwość uzyskania pożyczki w walucie PLN. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie stawki lbor, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres od 1 grudnia 2016 roku do 1 stycznia 2018 roku. Umowa pożyczki będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka zależna korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

Na dzień 31.12.2018 roku Grupa nie miała zadłużenie z tytułu w/w pożyczki, natomiast depozyt środków pieniężnych wraz z należnymi odsetkami wyniósł 233.130 tys. PLN.

Wartość gwarancji udzielonych Spółce dominującej na dzień bilansowy:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			PLN	Waluta	
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK18-1100012	782 250,00	PLN	23/03/2020
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1820020	264 207,00	PLN	06/08/2019
Razem			1 046 457,00	PLN	

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem nie wystąpiły przypadki naruszenia spłat kapitału, wypłaty odsetek lub innych warunków umów kredytowych.

29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

	<i>Koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek powiązanych	39 198	33 161
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec pozostałych jednostek	256 581	182 598
Zobowiązania finansowe	8 926	72 585
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6 455	2 527
Pozostałe zobowiązania	2 160	6 315
- krótkoterminowe	2 140	6 296
- długoterminowe	20	19
	311 160	290 871

Na saldo zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe. Średni termin płatności zobowiązań handlowych, liczony relacją zobowiązań handlowych i wartością sprzedaży produktów i towarów, wynosi 35 dni. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług jak i pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi znajduje się w notcie nr 34 „Transakcje z podmiotami powiązаныmi”.

Zobowiązania finansowe dotyczą odroczonej strat z wycenionych do wartości godziwej walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Informacje na temat zobowiązań finansowych znajduje się w notach nr 35 „Walutowe instrumenty pochodne” i nr 36 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zobowiązania finansowe wycenione są w wartości godziwej. W ocenie zarządu, wartość księgowa pozostałych kategorii zobowiązań jest zbliżona do ich wartości godziwej.

30. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Struktura zatrudnienia

W tabeli poniżej przedstawiono informację o strukturze zatrudnieniu (z uwzględnieniem zarządu):

	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2018</i>	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2017</i>
<u>Podstawowe grupy pracowników</u>		
Pracownicy podstawowych działów produkcyjnych	285	290
Pracownicy służb handlowych, marketingu i logistyki	228	240
Pracownicy administracyjno-techniczni	161	172
Pozostali pracownicy działów pomocniczych	166	165
	840	867

Koszty zatrudnienia

Grupa poniosła następujące koszty zatrudnienia:

	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>
Wynagrodzenia	68 018	65 857
Składki na ubezpieczenia społeczne	11 308	11 038
Odprawy pracownicze, emerytalne i rentowe	1 762	1 266
Inne świadczenia pracownicze	5 380	5 488
	86 468	83 649

Inne koszty pracownicze obejmują koszty szkoleń, posiłków regeneracyjnych i innych świadczeń na rzecz pracowników, nagrody jubileuszowe oraz rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	Wynagrodzenia i ubezpieczenia	Urlopy	Odprawy emerytalne, rentowe	Odprawy pracownicze	Nagrody roczne	Razem
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Na dzień 1/1/2017	4 078	3 115	5 900	77	5 160	18 330
Utworzenie	3 900	3 522	132	356	6 276	14 186
Rozwiązanie	4 078	3 515	700	-	5 160	13 453
Na dzień 31/12/2017	3 899	3 122	5 332	433	6 276	19 062
Na dzień 1/1/2018	3 887	3 122	5 332	433	6 276	19 050
Utworzenie	4 202	2 896	186	1 025	11 227	19 536
Rozwiązanie	3 887	2 228	-	550	6 276	12 941
Na dzień 31/12/2018	4 202	3 790	5 518	908	11 227	25 645

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych, tj. z tytułu niewykorzystanych urlopów, wynagrodzeń i nagród rocznych została oszacowana w kwotach niezdyktowanych, należnych pracownikom Grupy, wg stanu z dnia bilansowego.

W podziale na terminy wymagalności:

	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
do 1 roku	20 296	13 874
powyżej 1 roku	5 349	5 188
	25 645	19 062

Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych są szacowane metodami aktuarialnymi. Ostatnią wycenę aktuarialną wartości bieżącej przyszłych zobowiązań przeprowadzono na dzień 31 grudnia 2018. Podstawowe założenia przyjęte przez aktuarium do oszacowania zobowiązań Spółki na dzień bilansowy są następujące:

- stopa dyskontowa – 3,00 %,
- stopa wzrostu wynagrodzeń – 4,00 %,

Wartość zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych Spółki dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 5.518 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 5.332 tys. PLN).

Straty aktuarialne, w wysokości 2 tys. PLN, odniesione zostały na kapitał z aktualizacji wyceny. Skapitalizowane straty aktuarialne zostały pomniejszone o odroczony podatek dochodowy w wysokości 0,2 tys. PLN.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku wartość kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny rezerw na odprawy emerytalno-rentowe wynosiła 451 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 453 tys. PLN).

Uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia dla pozycji świadczeń pracowniczych, oszacowanych aktuarialnie.

	PLN '000
	<i>Odprawy emerytalne i rentowe</i>
Zobowiązanie na początek roku 2018	5 332
Koszty bieżącego zatrudnienia	349
Koszty odsetek	171
Wynagrodzenia wypłacone	(334)
Straty aktuarialne	-
Zobowiązanie na koniec roku 2018	5 518
	<i>PLN '000</i>
	<i>Odprawy emerytalne i rentowe</i>
Zobowiązanie na początek roku 2017	5 900
Koszty bieżącego zatrudnienia	370
Koszty odsetek	174
Wynagrodzenia wypłacone	(716)
Straty aktuarialne	(396)
Zobowiązanie na koniec roku 2017	5 332

31. REZERWY

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Stan na początek okresu	1 682	3 461
Utworzenie rezerwy w ciągu roku	5 455	30
Rozwiązanie rezerwy	1 552	193
	5 585	3 298
Rezerwy powyżej 1 roku:	260	2 286
- rezerwa na rekultywację gruntów	-	2 216
- rezerwa na sprawy sporne z kontrahentami i pracownikami Spółki dominującej	260	70
Rezerwy do 1 roku:	5 325	1 012
- rezerwa na wieczyste użytkowanie gruntów	5 325	1 012
Razem rezerwy	5 585	3 298

Na dzień 31 grudnia 2018 Spółka wykazała długoterminowe rezerwy na sprawy sądowe w wysokości 260 tys. PLN.

32. LEASING OPERACYJNY

Grupa jako leasingobiorca

Na dzień bilansowy Spółka dominująca posiada szereg umów najmu samochodów osobowych i wózków widłowych. Zdecydowana większość samochodów jest używana przez przedstawicieli handlowych. Spółka dominująca klasyfikuje najem samochodów i wózków widłowych jako leasing operacyjny. Okres najmu samochodów wynosi 3 lata, a wózków widłowych od 3 do 5 lat.

Ponadto, w ramach użytkowania wieczystego Grupa użytkuje grunty, najmowane od Skarbu Państwa, które nie stanowią aktywów wykazywanych w bilansie, z wyjątkiem praw wieczystego użytkowania gruntów nabytych w ramach połączenia od spółek przejętych. Te ostatnie ujęte są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Rzeczowe aktywa trwałe i podlegają amortyzacji przez okres przysługiwania praw do ich użytkowania.

Spółka dominująca jest również najemcą pomieszczeń biurowych, zlokalizowanych w Warszawie, w którym prowadzona jest działalność Biur Marketingu i Sprzedaży. W 2016 roku czas trwania umowy został wydłużony do 2021 roku.

Poniżej wartość opłat poniesionych w 2018 roku z tytułu wieczystego użytkowania gruntów, z tytułu najmu samochodów osobowych i wózków widłowych oraz najmu pomieszczeń biurowych, ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów bieżącego okresu:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
- minimalna opłaty leasingowe - samochody osobowe i wózki widłowe	3 591	5 140
- prawa wieczystego użytkowania gruntów	485	554
- najem pomieszczeń biurowych	1 110	1 025
	<u>5 186</u>	<u>6 719</u>

Na dzień bilansowy, łączna kwota przyszłych opłat (opłata leasingowa oraz opłata serwisowa) z tytułu umów leasingu operacyjnego samochodów osobowych i wózków widłowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	2 654	2 903
w okresie od 2 do 5 lat	3 845	2 374
powyżej 5 lat	-	-
	<u>6 499</u>	<u>5 277</u>

Pozostały okres przysługiwania praw do użytkowanych gruntów wynosi od 71 do 77 lat. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość nominalna przyszłych zobowiązań z tego tytułu wynosi 19.775 tys. PLN, co w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	271	436
w okresie od 2 do 5 lat	1 124	888
powyżej 5 lat	18 380	14 935
	<u>19 775</u>	<u>16 259</u>

Na dzień bilansowy, łączna kwota przyszłych opłat z tytułu najmu pomieszczeń biurowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	820	795
w okresie od 2 do 5 lat	1 778	1 723
powyżej 5 lat	-	-
	2 598	2 518

Grupa jako leasingodawca

Spółka dominująca (Wynajmujący) posiada kilka umów najmu niewykorzystywanych nieruchomości produkcyjnych i biurowych wraz z ich wyposażeniem, wchodzących w skład nieruchomości inwestycyjnych (Sprawozdanie z sytuacji finansowej, poz. Nieruchomości inwestycyjne). Przychód z tytułu najmu tychże nieruchomości w 2018 roku wyniósł 906 tys. PLN (31.12.2017: 977 tys. PLN).

Na dzień bilansowy, wartość nominalna należności Spółki dominującej z tytułu umów leasingu operacyjnego w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, przedstawiała się następująco (w podziale na terminy płatności):

	Koniec okresu 31/12/2018	Koniec okresu 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	221	248
w okresie od 2 do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	-	-
	221	248

33. PLANOWANE TRANSAKCJE

Na koniec 2018 roku Grupa posiadała zawarte i niezrealizowane kontrakty zakupu nasion rzepaku, olejów jadalnych i śrutę rzepakową oraz sprzedaży olejów jadalnych, śrutę rzepakową, produktów ubocznych oraz produktów konsumenckich (oleje butelkowane i margaryny). Realizacja zawartych kontraktów zaplanowana jest na 2019 rok. Wartość i strukturę zawartych kontraktów przedstawia poniższa tabela (dla kontraktów wyrażonych w walutach obcych przyjęto średni kurs NBP z dnia 31 grudnia 2018 roku):

	2019
	PLN'000
ZAKUPY	
Oleje luzem	142 860
Nasiona rzepaku	251 056
Śruta rzepakowa	1 968
RAZEM ZAKUPY	395 884
SPRZEDAŻ	
Oleje luzem	179 951
Śruta rzepakowa	141 396
Oleje butelkowane	59 106
Margaryny konsumenckie	21 491
Margaryny i tłuszcze profesjonalne	72 147
Inne produkty uboczne	1 408
RAZEM SPRZEDAŻ	475 499

34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiotami powiązаныmi z Grupą są:

- Spółki z Grupy Bunge
- Spółka Wodno-Ściekowa z siedzibą w Kruszwicy - spółka prawa wodnego, prowadząca działalność w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Spółka ma 1/5 praw głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki Wodno-Ściekowej.

Zdecydowana większość transakcji z podmiotami powiązаныmi była transakcjami zawartymi przez Spółkę dominującą z podmiotami z Grupy Bunge. Grupa Bunge stosuje politykę realizacji kontraktów wewnątrzgrupowych w cenach transferowych, na poziomie cen rynkowych. Wszystkie transakcje z podmiotami powiązаныmi realizowane są w formie zapłaty gotówkowej lub kompensat należności i zobowiązań.

Zgodnie z MSR 24, dokonując opisu tych transakcji Grupa ma na celu zapewnienie dostępu do informacji niezbędnych do zwrócenia uwagi na prawdopodobieństwo, że na sytuację finansową bądź zysk lub stratę może wpływać fakt istnienia podmiotów powiązanych oraz przedstawionych transakcji, nierozliczonych sald należności lub zobowiązań pomiędzy takimi podmiotami. Na dzień bilansowy Grupa nie posiada rezerw na należności wątpliwe związane z wysokością nierozliczonych sald oraz nie poniosła w ciągu okresu sprawozdawczego żadnych kosztów z tytułu należności nieściągalnych lub wątpliwych, należnych od podmiotów powiązanych. Grupa nie zabezpiecza transakcji z podmiotami powiązаныmi i rozlicza je poprzez wzajemną zapłatę.

Na dzień bilansowy Grupa nie otrzymała oraz nie udzieliła żadnych gwarancji z tytułu nierozliczonych sald.

Poniższe tabele przedstawiają łączne w skali 2018 roku kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi.

Transakcje zakupu i sprzedaży produktów, towarów i usług z podmiotami powiązаныmi

	<i>Sprzedaż produktów i towarów</i>		<i>Sprzedaż usług</i>		<i>Zakup towarów i usług</i>	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>
	<i>31-12-2018</i>	<i>31-12-2017</i>	<i>31-12-2018</i>	<i>31-12-2017</i>	<i>31-12-2018</i>	<i>31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Jednostki z Grupy Bunge						
Bunge Asia Singapore	509	207	-	-	-	-
Bunge Austria	-	-	-	-	89 414	60 517
Bunge CIS LLC Russia	594	1 679	3	-	-	-
Bunge Deutschland GmbH	-	-	-	-	877	-
Bunge Finlandia Raisio	343	320	129	143	1 429	-
Bunge Francja SAS	7 828	2 442	-	1	-	-
Bunge Global Agribusiness	-	-	551	541	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	181 504	141 122	1	22	71	838
Bunge Iberica Hiszpania	-	5 320	-	2	-	-
Bunge Istanbul	-	-	422	417	-	-
Bunge Italia	7 529	4 017	-	1	191	-
Bunge Loders Croklaan Oils	-	-	-	-	41 641	-
Bunge Loders Croklaan Holandia	-	-	-	-	104	-
Bunge Management Services	-	-	642	704	39	-
Bunge Polska	27 869	29 228	1 891	4 501	108 821	107 791
Bunge Romania	145	118	533	258	19 369	23 259
Bunge SA Szwajcaria	-	-	5 162	3 647	28 296	51 251
Bunge Shanghai	-	381	-	-	-	-
Bunge Zrt. Hungary	1 181	139	1 554	1 233	100 907	57 288
ETSC Ltd Liability	-	-	-	-	104	-
Koninklijke Bunge BV	1 732	1 711	3	2	216	211
Natura Margarin KFT Hungary	-	35	-	-	-	-
Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH Niemcy	343	62	-	8	937	1 483
Walter Rau NEUSSER	-	-	-	-	82	11
Warsaw Mathematical Institute	-	-	-	-	25	48
Jednostki powiązane pozostałe						
Akpol Sp. z o.o.	-	-	-	-	-	135
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	-	-	1 446	1 356
	229 577	186 781	10 891	11 480	393 969	304 188

Rozrachunki z podmiotami powiązаныmi

	Należności od podmiotów powiązanych		Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	
	<i>Koniec okresu 31-12-2018</i>	<i>Koniec okresu 31-12-2017</i>	<i>Koniec okresu 31-12-2018</i>	<i>Koniec okresu 31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Jednostki z Grupy Bunge				
Bunge Austria	-	-	3 639	10 027
Bunge CIS LLC Russia	3	-	-	-
Bunge Finlandia Raisio	20	10	135	-
Bunge Francja SAS	13	-	-	-
Bunge Global Agribusiness NY	36	52	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	10 733	8 768	2 002	3 395
Bunge Istanbuł Turcja	49	71	-	-
Bunge Italia	-	793	-	-
Bunge Loders Croklaan Oils B.V. Holandia	-	-	3 325	-
Bunge Management Services	51	-	-	-
Bunge Polska	4 040	3 695	11 133	7 436
Bunge Romania	517	88	167	2 701
Bunge SA Szwajcaria	2 383	564	13 747	8 302
Bunge Shanghai	89	202	-	-
Bunge Zrt. Hungary	1 513	239	4 688	1 165
Koninklijke Bunge BV	233 219	184 375	104	-
Walter Rau Lebensmittelwerke Gmbh Niemcy	-	20	-	-
Walter Rau Polska	-	-	119	-
Jednostki powiązane pozostałe				
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	155	149
	252 666	198 877	39 214	33 175

Przychody i koszty finansowe w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Odsetki naliczone/należne				
Koninklijke Bunge B.V.	3 309	3 116	821	275
	3 309	3 116	821	275
Odsetki zapłacone/otrzymane				
Koninklijke Bunge B.V.	3 389	3 046	854	246
	3 389	3 046	854	246

Wynik operacji na instrumentach pochodnych w ramach transakcji z podmiotami powiązaniymi

	Zyski na instrumentach pochodnych		Straty na instrumentach pochodnych	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2018</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2017</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Koninklijke Bunge B.V.	64 626	92 819	72 306	109 084
Bunge Handelsgesellschaft mbH	16 084	11 900	15 141	15 063
Bunge SA	1 732	-	2 517	130
Bunge Zrt.	30	66	-	-
Bunge Francja SAS	13	-	0	-
Bunge Italia	-	30	170	-
	82 485	104 815	89 964	124 277

W pozycji zyski / straty na instrumentach pochodnych prezentowane są zarówno zrealizowane zyski / straty, jak i niezrealizowany wynik z wyceny walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Transakcje z Bunge Asia Singapore

W prezentowanych okresach Spółka dominująca realizowała sprzedaż olejów konfekcjonowanych do Bunge Asia Singapore.

Transakcje z Bunge Austria GmbH

W prezentowanych okresach Spółka dominująca importowała z Bunge Austria GmbH olej rafinowany słonecznikowy oraz odszlamiony olej rzepakowy.

Transakcje z Bunge CIS LLC Russia

W prezentowanych okresach Spółka dominująca realizowała sprzedaż do Bunge CIS LLC Russia butelkowanych olejów z dodatkiem ziół.

Transakcje z Bunge Deutschland GmbH

W 2018 roku Spółka dominująca importowała z Bunge Deutschland GmbH rafinowany olej rzepakowy.

Transakcje z Bunge Finland Raisio

W prezentowanych okresach Spółka dominująca realizowała sprzedaż butelkowanych olejów z dodatkiem ziół oraz zakup margaryn konsumenckich. Ponadto Spółka dominująca obciążyła Bunge Finland Raisio kosztami usług agencyjnych.

Transakcje z Bunge Francja SAS

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała sprzedaży śruty rzepakowej na rzecz Bunge Francja SAS.

Transakcje z Bunge Global Agribusiness NY

W prezentowanych okresach Spółka dominująca obciążyła Bunge Global Agribusiness kosztami zarządzania platformami technologicznymi hurtownii danych oraz analizy globalnych rynków agrobiznesu.

Transakcje z Bunge Handelsgesellschaft mbH (Niemcy)

Spółka dominująca zawarła z Bunge Handelsgesellschaft mbH szereg umów dotyczących sprzedaży śruty rzepakowej oraz surowego oleju rzepakowego. Część z tych transakcji miała na celu zabezpieczenie Spółki dominującej przed zmianą cen surowców i produktów, wobec czego ostateczne rozliczenie tych kontraktów odbywa się bez fizycznej realizacji dostaw, poprzez wymianę środków pieniężnych stanowiących różnicę pomiędzy ceną zakontraktowaną a ceną rynkową z dnia rozliczenia transakcji (tzw. transakcje wash-out). Niezrealizowane transakcje mające charakter zabezpieczający zostały na dzień bilansowy wycenione według wartości godziwej, a wyniki tej wyceny, wraz ze zrealizowanymi transakcjami zabezpieczającymi i z podobnymi transakcjami zawartymi z innymi podmiotami, zostały zaprezentowane w nocie nr 11 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zarówno Spółka dominująca jak i Bunge Handelsgesellschaft mbH w ramach realizacji wzajemnych dostaw towarów korzystają z usług transportowych (lądowych lub morskich). W przypadku zamawiania usług transportowych przez stronę, na której zgodnie z kontraktem nie ciąży tego rodzaju koszt, strona ta obciąża drugą stronę umowy poniesionymi kosztami transportu.

Ponadto, Bunge Handelsgesellschaft mbH refakturuje na Spółkę dominującą koszty związane z frachtem statków.

Transakcje z Bunge Istanbuł

W prezentowanych okresach Spółka dominująca obciążała Bunge Istanbuł kosztami usług w zakresie marketingu.

Transakcje z Bunge Italia

W prezentowanych okresach Spółka dominująca realizowała sprzedaż śruty rzepakowej luzem.

Transakcje z Bunge Loders Croklaan Oils B.V. Holandia

W 2018 roku Spółka dominująca dokonywała zakupów oleju palmowego rafinowanego oraz oleiny i stearyny palmowej.

Transakcje z Bunge Loders Croklaan Holandia

W 2018 roku Spółka dominująca dokonywała zakupów oleju palmowego rafinowanego.

Transakcje z Bunge Management Services Inc. (USA)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca obciążała Bunge Management Services kosztami projektu optymalizacji i standaryzacji procesów biznesowych.

Transakcje z Bunge Polska Kruszwica

W dniu 10 czerwca 2016 roku miało miejsce połączenie spółek Bunge Polska sp. o.o. z siedzibą w Karczewie ze spółką Bunge Trade Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy (BTP). Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 1 pkt 1 ksh, poprzez przeniesienia całego majątku spółki przejmowanej - Bunge Polska sp. z o.o. na spółkę przejmującą - Bunge Trade Polska sp. z o.o. (łączenie poprzez przejęcie).

W związku z powyższym, z dniem połączenia BTP wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Karczewie.

W wyniku połączenia nastąpiła zmiana firmy spółki przejmującej i obecnie działa ona pod nazwą Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy.

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca sprzedawała do Bunge Polska rafinowany olej rzepakowy, lecytynę spożywczą oraz tłuszcze rafinowane przeestryfikowane.

W dniu 1 września 2010 roku Spółka dominująca zawarła z Bunge Polska pakiet umów – umowę dystrybucji, umowę współpracy w okresie przejściowym, umowę marketingową oraz umowę licencji i dalszej sublicencji (łącznie „umowy licencyjne”). Na mocy w/w umów nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej Bunge Polska i Spółki dominującej w zakresie sprzedaży produktów Bunge Polska. Po zakończeniu okresu przejściowego, w którym Bunge Polska realizowała zawarte ze swoimi klientami umowy dostaw, Spółka dominująca stała się wyłącznym dystrybutorem produktów Bunge Polska. Wartość zrealizowanych przez Spółkę dominującą zakupów, w 2018 roku, wyniosła 61.757 tys. PLN (w 2017 roku: 64.084 tys. PLN).

W prezentowanym okresie spółki realizowały umowę, w ramach której Bunge Polska świadczyła Spółce dominującej usługi w zakresie produkcji margaryn, na bazie powierzonych surowców oraz związane z tym usługi logistyczne. Wartość zrealizowanych usług w 2018 roku wyniosła 43.244 tys. PLN (w 2017 roku: 40.946 tys. PLN).

Spółkę dominującą i Bunge Trade Polska Sp. z o.o. łączy umowa z dnia 20 czerwca 2013 roku, zawarta na czas nieoznaczony, na świadczenie na rzecz BTP usług dotyczących prowadzenia jej przedsiębiorstwa w zakresie wynikającym z przedmiotu jej działalności, w następujących dziedzinach: (I) sprawowanie funkcji zarządczych; (II) organizacja zakupów i sprzedaży oraz badanie rynku, (III) koordynacja i optymalizacja Systemów Zapewnienia Jakości, (IV) rachunkowość i podatki, (V) kontrola wewnętrzna oraz operacje bankowe, (VI) spedycja, (VII) obsługa transakcji sprzedaży i zakupu, (VIII) obsługa prawna, (IX) zarządzanie personelem, (X) Administracja, (XI) BHP, (XII) ochrona środowiska, (XIII) Zarządzanie projektami inwestycyjnymi.

W ramach wynagrodzenia należnego Spółce dominującej, BTP jest zobowiązana również do zwrotu kosztów związanych z realizacją umowy.

Ponadto, na podstawie umowy najmu z dnia 10 lutego 2005 roku, Spółka dominująca świadczy na rzecz BTP usługi najmu pomieszczeń biurowych.

W dniu 17 stycznia 2014 roku, Spółka dominująca zawarła z Bunge Trade Polska Sp. z o.o. umowę o świadczenie usług informatycznych na rzecz BTP. Natomiast BTP świadczy na rzecz Spółki dominującej usługi załadunku towarów na statki w swoim terminalu portowym w Świnoujściu.

Transakcje z Bunge Romania

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca sprzedawała do Bunge Romania oleje konfekcjonowane oraz dokonywała zakupów nasiona rzepaku.

Ponadto Spółka dominująca refakturuje na Bunge Romania koszty usług zarządzania segmentem Food w centralnej Europie, świadczonych przez menedżerów Spółki dominującej.

Transakcje z Bunge S.A. (Szwajcaria)

Spółka dominująca obciąża Bunge SA za uczestnictwo swoich pracowników w pracach świadczonych na rzecz innych podmiotów z Grupy Bunge, w ramach projektów koordynowanych przez Bunge SA. Prace te miały charakter usług konsultacyjnych i dotyczyły przede wszystkim udziału w audycie wewnętrznym Grupy, implementacji programu SAP oraz udziału w różnych projektach na rzecz podmiotów z Grupy.

Spółka dominująca jest stroną umowy o świadczenie usług menedżerskich z Bunge SA, która od stycznia 2004 roku pełni w Grupie Bunge rolę podmiotu odpowiedzialnego za udzielenie wszystkim jej podmiotom wsparcia dla rozwijania ich działalności gospodarczej. Obejmuje to usługi doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne z zakresu: (i) optymalizacji procesów produkcji; (ii) inwestycji; (iii) badań i rozwoju; (iv) ubezpieczeń; (v) finansów; (vi) marketingu; (vii) informatyki (IT); (viii) zarządzania zasobami ludzkimi; (ix) prawa i podatków oraz (x) optymalizacji procesu zakupów.

W zakresie badań i rozwoju usługi wykonywane są przez główne centrum badawcze zlokalizowane na Węgrzech jak również lokalne centra badawcze w Finlandii i Niemczech. Centra badawcze te funkcjonujące na zasadzie cost-share center. W przypadku tych usług zadaniem Bunge SA jest koordynowanie działalności usługowej wykonywanej przez pracowników ww. centrów badawczych oraz centrum badawczego Spółki dominującej, zlokalizowanego w Kruszwicy. Określone koszty centrów badawczo-rozwojowych są alokowane według ustalonego klucza na poszczególne jednostki Grupy Bunge.

W zakresie usług informatyki Spółka dominująca ponosi opłaty związane z dostępem i utrzymaniem sieci informatycznej Grupy Bunge, partycypuje w kosztach licencji na użytkowany software (Lotus Notes, programy antyspamowe i antywirusowe) oraz w kosztach projektów koordynowanych centralnie, ukierunkowanych na rozwój oprogramowania biznesowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa jego funkcjonowania.

Bunge SA prowadzi politykę, zgodnie z którą część umów ubezpieczeń zawierana jest dla całej Grupy Bunge, dzięki czemu uzyskiwany jest efekt skali. W ramach tej działalności Spółka dominująca korzysta między innymi z ubezpieczenia od ryzyk związanych z transportem towarów, użytkowaniem środowiska, zobowiązaniami tytułem sprzedanych produktów. Koszty ubezpieczeń podlegają refakturowaniu na poszczególne spółki Grupy Bunge

Bunge SA obciąża Spółkę dominującą również kosztami audytu p.pożarowego realizowanego, w ramach zawartej centralnie przez Bunge SA umowy, przez firmę Global Risk Consultants.

Transakcje z Bunge Zrt. (Węgry)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała zakupów z Bunge Zrt. butelkowanych olejów słonecznikowych, przeznaczonych do sprzedaży w krajach Bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) oraz rafinowanego oleju słonecznikowego luzem.

W prezentowanych okresach Spółka dominująca ujęła również sprzedaż usług realizowanych przez lokalne biuro badań i rozwoju na rzecz podmiotów w ramach Grupy Bunge. Ponadto Spółka refakturuje na Bunge Węgry koszty usług zarządzania segmentem Food w centralnej Europie, świadczonych przez menedżerów Spółki dominującej.

Transakcje z ETSC Ltd Liability (Ukraina)

W 2018 roku Spółka ETSC Ltd obciążyła Spółkę dominującą kosztami świadczonych usług doradczych w zakresie bezpieczeństwa przemysłowego.

Transakcje z Koninklijke Bunge BV (Holandia)

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku, transakcje typu forward i swap, zabezpieczające ryzyko walutowe przyszłych przepływów pieniężnych, związanych z istniejącymi w bilansie saldami zobowiązań lub należności bądź z planowanymi transakcjami czy uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami, Spółka dominująca zawiera z Koninklijke Bunge B.V.

Od 01.01.2016 roku Koninklijke Bunge B.V. jest również stroną umowy pożyczki („Revolving credit facility agreement”). Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa wykazała wobec Koninklijke Bunge B.V. saldo depozytu wraz z naliczonymi odsetkami, prezentowanego w sprawozdaniu jako środki pieniężne, w wysokości 233.130 tys. PLN.

W 2018 roku Spółka dominująca poniosła koszty związane z zarządzaniem rachunkiem bieżącym w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych w wysokości 216 tys. PLN.

W prezentowanych okresach sprawozdawczych, Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Koninklijke Bunge B.V. lecytyny rzepakowej.

Transakcje z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG (Niemcy)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG tłuszczów cukierniczych luzem.

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca importowała z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG margaryny kubkowe z dodatkiem ziół.

Transakcje z Walter Rau NEUSSER (Niemcy)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca poniosła koszty testów margaryny.

Transakcje z Warsaw Mathematical Institute Sp. z o.o. (Polska)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca poniosła koszty wynajmu biura od spółki Warsaw Mathematical Institute.

Transakcje z ZTK Property Management Sp. z o.o. (Polska)

W dniu 30 czerwca 2017 roku Spółka dominująca zawarła z ZTK Property Management:

- umowę świadczenia usług informatycznych,
- umowę świadczenia usług zarządzania nieruchomościami,
- umowę świadczenia usług, w zakresie wynikającym z przedmiotu działalności ZTK Property Management, w następujących dziedzinach: rachunkowość i podatki, kontrola wewnętrzna i operacje bankowe, zarządzanie personelem, administracja, obsługa transakcji zakupu i sprzedaży.

Powyższe umowy zawarte zostały na czas nieokreślony.

W dniu 21 sierpnia 2017 roku Spółka dominująca zawarła z ZTK Property Management umowę podnajmu powierzchni biurowej. Na podstawie powyższej umowy, w ramach czynszu, Spółce dominującej przysługuje niewyłączne prawo korzystania z powierzchni biurowych i miejsc parkingowych. Na powierzchni tej swoją siedzibę mają wszystkie komórki organizacyjne Spółki dominującej zlokalizowane w Warszawie. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 1 sierpnia 2021 roku.

W dniu 21 sierpnia 2017 roku Spółka dominująca zawarła z ZTK Property Management umowę świadczenia usług. Na podstawie powyższej umowy, ZTK Property Management zobowiązała się świadczyć na rzecz Spółki dominującej usługi związane z prowadzeniem i obsługą biura w Warszawie. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, z zastrzeżeniem że powyższa umowa wygasa wraz z wygaśnięciem Umowy podnajmu.

W dniu 27 września 2017 roku Spółka dominująca zawarła z ZTK Property Management umowę świadczenia usług związanych z prowadzeniem i obsługą Biura Zarządu w Kruszwicy.

Transakcje ze Spółką Wodno-Ściekową (Polska)

Spółka Wodno-Ściekowa w Kruszwicy obciąża Spółkę dominującą kosztami zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych.

35. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE

Ze względu na fakt, iż ceny sprzedaży oleju surowego, oleju rafinowanego i śruty rzepakowej są determinowane przez ceny rynkowe ustalane na rynku europejskim i kwotowane w euro, jak również koszt głównego surowca do produkcji margaryn – oleju palmowego i jego pochodnych zależy od cen na giełdach światowych, ustalanych w dolarze amerykańskim, Grupa narażona jest na ryzyko kursowe związane ze zmianami kursów w/w walut.

W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem, Grupa zawiera walutowe terminowe kontrakty typu forward na sprzedaż lub zakup walut. Grupa nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych, zawierając transakcje zabezpieczające wyłącznie w powiązaniu do zawartych kontraktów zakupu surowców lub kontraktów sprzedaży produktów lub ekspozycji netto na daną walutę. Celem Grupy, w zakresie zawierania zabezpieczających kontraktów walutowych, jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami surowców oraz z kontraktami sprzedaży produktów, których ceny są denominowane w walutach obcych (Euro, Dolar Amerykański), jak również sald należności i zobowiązań wynikających z realizacji tych kontraktów.

Grupa nie korzysta z innych walutowych instrumentów pochodnych poza kontraktami forward i transakcjami swap, wykorzystywanymi wyłącznie do celów zabezpieczania ekspozycji walutowych. Celem transakcji swap jest zmiana terminów zapadalności kontraktów forward lub, sporadycznie, konwersja walut w tym kontrakcie.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie do czasu realizacji instrumentu jako aktywa finansowe (dodatnia wycena) lub zobowiązania finansowe (ujemna wycena) w korespondencji z kapitałem rezerwowym – w przypadku efektywnej wyceny instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, bądź – na wynik finansowy (pozycja: zyski/straty z tytułu różnic kursowych w zestawieniu całkowitych dochodów) – w przypadku wszystkich pozostałych instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności i obiektywności danych wejściowych do jej wyceny, Grupa klasyfikuje wycenę wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych do Poziomu 2.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym w Grupie nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych.

Do pomiaru wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ekspozycje walutowe, będące kontraktami wyrażonymi w walucie obcej, z określonym terminem zapadalności;
2. kursy wymiany walut spot, czyli kursy dokonania rozliczenia zawieranej transakcji w formie dostarczenia walut na dwa dni robocze po zawarciu transakcji, po kursie ustalonym w dniu zawarcia;
3. punkty forward, będące różnicą między kursem terminowym a kursem spot, z uwzględnieniem terminu zapadalności kontraktu walutowego. Punkty forward odzwierciedlają dysparytet stóp procentowych pomiędzy różnymi walutami.

Wartość godziwa walutowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic kursów walut z dnia zawarcia kontraktu i z dnia końca miesiąca. Dla kontraktów poza rachunkowością zabezpieczeń – różnica pomiędzy kursami terminowymi.

Wartość godziwa należności, zobowiązań oraz kredytów i pożyczek nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej, zaprezentowanej w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ze względu na ich krótkoterminowy charakter i zawarcie ich na warunkach handlowych.

Walutowe transakcje terminowe typu forward i swap, Spółka dominująca zawiera za pośrednictwem Koninklijke Bunge B.V., wyspecjalizowanej jednostki w ramach Grupy Bunge, wobec powyższego w ocenie Spółki, szacowane ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

Wartość godziwa sklasyfikowanych walutowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2018r.		Na dzień 31.12.2017r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	215	-	(14.427)
Hedge accounting	-	-	-	-

**Wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych
(wartości netto instrumentów zaprezentowane są jako różnice wartości kontraktów zakupu i sprzedaży walut)**

	Koniec okresu 31/12/2018		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	241 182	882	1 049 932
Kontrakty swap	32 810	65	142 965
	273 992	947	1 192 897
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	268 141	2 925	1 175 038
Kontrakty swap	11 890	3 214	63 364
	280 031	6 139	1 238 402
Wartość netto	6 039	5 192	45 505
Razem wartość netto	6 039	5 192	45 505

	Wartość nominalna		
	Koniec okresu 31/12/2017		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	223 924	223	957 756
Kontrakty swap	24 487	23	103 374
	248 411	246	1 061 130
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	361 781	5 344	1 567 137
Kontrakty swap	9 916	2 100	49 525
	371 697	7 444	1 616 662
Wartość netto	123 286	7 198	555 532
Razem wartość netto	123 286	7 198	555 532

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	6 630	23 057
Odroczone straty	(6 444)	(37 509)
	186	(14 451)
Zrealizowane zyski	34 939	56 008
Zrealizowane straty	(28 377)	(62 152)
	6 562	(6 144)
	6 748	(20 595)

Niezrealizowane straty z tytułu wyceny walutowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy zostają w następnych okresach pokryte symetrycznym wzrostem przychodów ze sprzedaży, w momencie realizacji kontraktów sprzedaży, dla których zabezpieczeniem były wspomniane kontrakty walutowe.

Wartość godziwa walutowych instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2018 roku

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	6 798	23 058
Zobowiązania finansowe	(6 583)	(37 485)
	215	(14 427)
	215	(14 427)

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku

	<i>Wartość nominalna</i>			<i>Wartość godziwa wpływająca na kapitały PLN'000</i>	<i>Wartość godziwa wpływająca na wynik PLN'000</i>
	<i>EUR'000</i>	<i>USD'000</i>	<i>PLN'000</i>		
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2019	180 135	947	784 186	-	4 531
Kontrakty forward - II kw. 2019	62 341	-	270 636	-	590
Kontrakty forward - III kw. 2019	21 217	-	92 859	-	461
Kontrakty forward - IV kw. 2019	10 299	-	45 216	-	142
	273 992	947	1 192 897	-	5 724
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2019	182 651	6 139	813 493	-	(3 575)
Kontrakty forward - II kw. 2019	56 688	-	246 855	-	(1 248)
Kontrakty forward - III kw. 2019	32 146	-	140 464	-	(486)
Kontrakty forward - IV kw. 2019	7 509	-	33 009	-	(173)
Kontrakty forward - I kw. 2020	1 037	-	4 581	-	(27)
	280 031	6 139	1 238 402	-	(5 509)
WARTOŚĆ NETTO	6 039	5 192	45 505	-	215
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	6 039	5 192	45 505	-	215

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały PLN'000	Wartość godziwa wpływająca na wynik PLN'000
	EUR'000	USD'000	PLN'000		
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2018	182 379	246	776 372	-	15 598
Kontrakty forward - II kw. 2018	43 058	-	185 268	-	4 920
Kontrakty forward - III kw. 2018	14 594	-	63 101	-	1 662
Kontrakty forward - IV kw. 2018	6 609	-	28 695	-	710
Kontrakty forward - I kw. 2019	1 762	-	7 655	-	167
Kontrakty forward - II kw. 2019	9	-	39	-	1
	248 411	246	1 061 130	-	23 058
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2018	202 027	6 206	887 260	-	(24 004)
Kontrakty forward - II kw. 2018	136 622	-	582 047	-	(9 851)
Kontrakty forward - III kw. 2018	21 066	-	90 844	-	(2 121)
Kontrakty forward - IV kw. 2018	10 659	1 238	50 746	-	(1 370)
Kontrakty forward - I kw. 2019	1 252	-	5 457	-	(135)
Kontrakty forward - II kw. 2019	62	-	268	-	(3)
Kontrakty forward - III kw. 2019	9	-	40	-	(1)
	371 697	7 444	1 616 662	-	(37 485)
WARTOŚĆ NETTO	123 286	7 198	555 532	-	(14 427)
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	123 286	7 198	555 532	-	(14 427)

Grupa oczekuje, że wszystkie planowane transakcje, w odniesieniu do których została zastosowana rachunkowość zabezpieczeń, zostaną zrealizowane.

36. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE

Istotnym rodzajem ryzyka rynkowego, na jakie jest narażona Spółka w toku prowadzonej działalności operacyjnej, jest ryzyko cen towarów. Ekspozycja Spółki na ryzyko towarowe powstaje przede wszystkim w wyniku zakupu nasion rzepaku w terminach uwzględniających zapotrzebowania na ten surowiec i bieżącą sytuację rynkową.

Zawierane umowy na dostawy nasion rzepaku to kontrakty z dostawą fizyczną natychmiastową jak i terminową (dostawa za kilka miesięcy od momentu podpisania kontraktu lub rozłożona na kilka miesięcy wprzód).

Nasiona rzepaku pozyskiwane na przestrzeni całego roku/sezonu nabywane są w cenach bazujących na kwotowaniach tego towaru, wg notowań giełdy towarowej MATIF. Ze względu na sposób ustalania ceny, Spółka stosuje dwa główne rodzaje umów, tj. (i) umowy z cenami stałymi - ceny są ustalane w walucie PLN lub EUR, na podstawie bieżących notowań z rynku MATIF, oraz (ii) umowy z cenami zmiennymi, tj. takie kontrakty, w których w dniu ich zawarcia jest ustalana cena wstępna, na podstawie notowań z rynku MATIF, a finalna cena jest wyznaczana przez dostawcę, poprzez wskazanie notowania cen z rynku MATIF z dnia poprzedniego, w określonym w umowie kilkumiesięcznym okresie.

Od momentu zakupu surowca Spółka narażona jest na ryzyko zmiany wartości zapasów w wyniku zmian rynkowych cen nasion rzepaku (ryzyko towarowe).

Celem Spółki w zakresie zarządzania ryzykiem towarowym jest zapewnienie zrealizowania rynkowej marży operacyjnej poprzez ograniczenie wpływu na jej poziom, spowodowanego zmianami cen towarów występującymi w okresie od pozyskania nasion rzepaku do zawarcia kontraktów sprzedaży produktów pochodzących z ich przerobu (olej, śruta).

Spółka realizując ww. cel stara się unikać nadmiernego ryzyka związanego ze zmianą wartości rynkowej zapasów nasion rzepaku, utrzymując ekspozycję towarową w limicie określoną przez Grupę Bunge.

Spółka aktywnie zarządza ryzykiem towarowym stosuje techniki jego ograniczania oparte o (i) hedging naturalny, czyli zawieranie umów z fizyczną dostawą, kompensujących zmiany kosztów/przychodów, oraz (ii) instrumenty pochodne.

W przypadku zabezpieczenia wartości zapasów nasion rzepaku, Spółka stara się dostosowywać profil ryzyka wynikający z tej ekspozycji w sposób gwarantujący osiągnięcie efektu kompensaty ceny zakupu tych towarów w odniesieniu do aktualnej ich ceny rynkowej w przyszłości. W przypadku zakupu towaru po stałej cenie strategia zabezpieczająca polega więc na zawarciu transakcji pochodnej na sprzedaż takiego samego wolumenu nasion rzepaku, lub ich ekwiwalentu, tj. oleju rzepakowego lub/i śruty rzepakowej, po ustalonej stałej cenie i jej odkupieniu po cenie, jaka będzie obowiązywać w określonym momencie w przyszłości. Nie oznacza to jednak, że Spółka uzyska w kontrakcie pochodnym taką samą cenę stałą, jak przy zakupie pozycji fizycznej. Wynika to m.in. z innych, aktualnych na moment zawierania transakcji zabezpieczającej, warunków rynkowych, w tym również bieżącej struktury cen terminowych. Efektem tej transakcji ma być bowiem dostosowanie ceny zakupu zapasu w możliwie maksymalnym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości.

Spółka nie zawiera transakcji o charakterze spekulacyjnym. W związku z powyższym, w celu ograniczenia niedopasowania, przekładającego się na zmienność prezentowanych wyników księgowych, Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń opisanych powyżej instrumentów pochodnych (zwanymi dalej towarowymi instrumentami pochodnymi), wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej nasion rzepaku, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań

Ryzyko towarowe Spółki ustaje w momencie zawarcia transakcji sprzedaży produktów przerobu nasion rzepaku (olej rzepakowy i śruta) po stałej cenie, zapewniającą określoną marżę operacyjną.

W 2018 roku Spółka zawierała również umowy na dostawy nasion rzepaku z tzw. **ceną zmienną**. Kontrakty te Spółka rozpoznaje jako kontrakty pochodne.

W celu zabezpieczenia ryzyka towarowego dla kontraktów z ceną zmienną, Spółka zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures, w momencie sprzedaży wyrobów gotowych pochodzących ze sprzedaży tychże nasion.

W 2018 roku instrumenty pochodne zabezpieczające ryzyko towarowe Spółka zawierała z Bunge Handelsgesellschaft mbH (Niemcy), Bunge SA (Szwajcaria) lub na swój rachunek oraz za pośrednictwem brokera JP Morgan Securities LCC, na giełdzie towarowej Euronext (MATIF). Wobec powyższego w ocenie Spółki, szacowane ryzyko kredytowe, na które narażona jest Spółka, jest nieznaczne.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności danych wejściowych do jej wyceny, Spółka klasyfikuje wycenę wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych do:

- Poziomu 2 – kontrakty zawierane z Bunge Handelsgesellschaft, Bunge SA oraz kontrakty z ceną zmienną
- Poziomu 1 – kontrakty towarowe zawierane na giełdzie towarowej Euronext,

Do pomiaru wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ceny terminowe na giełdzie towarowej MATIF Rapeseed
2. ceny terminowe na rynku pozagiełdowym (OTC):
 - a. FOB Lower Rhine,
 - b. FOB Dutch Mill

c. FOB 6-Ports

Spółka nie dokonała w 2018 roku zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych.

Wartość godziwa towarowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic cen terminowych z dnia zawarcia kontraktu i z końca miesiąca, z uwzględnieniem dat zapadalności kontraktów.

Spółka nie dokonała w 2018 roku zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych.

Wartość godziwa towarowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic cen terminowych z dnia zawarcia kontraktu i z końca miesiąca, z uwzględnieniem dat zapadalności kontraktów.

Wartość godziwa sklasyfikowanych towarowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2018r.		Na dzień 31.12.2017r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(767)	1.123	(33.320)	26.737
Hedge accounting	1.617	-	-	-

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych typu Futures ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2018	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	3 120	4 715
Odroczone straty	(2 270)	(35 100)
	850	(30 385)
Zrealizowane zyski	66 799	3 444
Zrealizowane straty	(57 593)	(13 435)
	9 206	(9 991)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych - kontraktów z ceną zmienną ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2018	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	1 123	40 032
Odroczone straty	-	-
	1 123	40 032
Zrealizowane zyski	81	-
Zrealizowane straty	(16 851)	-
	(16 770)	-

Wartość godziwa towarowych instrumentów pochodnych typu Futures na dzień bilansowy

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	1 619	-
Zobowiązania finansowe	(2)	-
	1 617	-
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	1 501	4 731
Zobowiązania finansowe	(2 268)	(35 100)
	(767)	(30 369)
	850	(30 369)

Wartość godziwa towarowych instrumentów pochodnych – kontraktów z ceną zmienną na dzień bilansowy

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	1 123	23 786
Zobowiązania finansowe	(73)	-
	1 050	23 786
	1 050	23 786

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych ujęte jako korekta wartości zapasów

	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000</i>
Odroczone zyski	3 404	91
Odroczone straty	(2 114)	-
	1 290	91
Zrealizowane zyski	-	-
Zrealizowane straty	(91)	(3 094)
	(91)	(3 094)

Terminy realizacji towarowych instrumentów pochodnych typu Futures w ujęciu kwartalnym

Koniec okresu 31/12/2018

	USD'000	Wartość nominalna		Wartość godziwa PLN'000
		EUR'000	PLN'000	
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2019	2 200	(4 193)	(17 858)	236
kontrakty futures - II kw. 2019	-	(28 023)	(119 365)	1 360
kontrakty futures - III kw. 2019	-	(276)	(1 178)	21
kontrakty futures - IV kw. 2019	-	-	-	-
	2 200	(32 492)	(138 401)	1 617
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2019	-	(840)	4 606	(398)
kontrakty futures - II kw. 2019	-	14 500	61 763	(288)
kontrakty futures - III kw. 2019	-	12 003	51 128	(132)
kontrakty futures - IV kw. 2019	-	2 596	11 058	53
kontrakty futures - I kw. 2020	-	54	230	(2)
	-	28 313	128 785	(767)
WARTOŚĆ NETTO	2 200	(4 179)	(9 616)	850

Koniec okresu 31/12/2017

	USD'000	Wartość nominalna		Wartość godziwa PLN'000
		EUR'000	PLN'000	
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2018	-	33 430	138 969	(10 413)
kontrakty futures - II kw. 2018	-	98 846	410 905	(18 258)
kontrakty futures - III kw. 2018	-	11 395	47 368	(1 068)
kontrakty futures - IV kw. 2018	1 238	5 980	29 148	(729)
kontrakty futures - I kw. 2019	-	(482)	(2 003)	99
	1 238	149 169	624 387	(30 369)
WARTOŚĆ NETTO	1 238	149 169	624 387	(30 369)

Terminy realizacji towarowych instrumentów pochodnych – kontraktów z ceną zmienną w ujęciu kwartalnym

Koniec okresu 31/12/2018

	USD'000	Wartość nominalna		Wartość godziwa PLN'000
		EUR'000	PLN'000	
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty z ceną zmienną - I kw. 2019	-	2 693	73 871	1 123
	-	2 693	73 871	1 123

Koniec okresu 31/12/2017

	USD'000	Wartość nominalna		Wartość godziwa PLN'000
		EUR'000	PLN'000	
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty z ceną zmienną- II kw. 2018	-	7 995	300 239	23 786
	-	7 995	300 239	23 786

Kontrakty zabezpieczające wg rodzajów sprzedawanych towarów:

	Tys. Ton
Sprzedaż netto nasion rzepaku	41,0
Zakup netto oleju rzepakowego	33,0
Zakup netto śruty rzepakowej	26,0
Zakup netto oleju słonecznikowego	3,0

37. KLASYFIKACJA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Zmiana klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w wyniku wdrożenia MSSF 9.

	Kategoria wg MSR 39	Kategoria wg MSSF 9	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	87 097	94 526
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	1 116	8
Instrumenty pochodne	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	11 041	51 574
Depozyt zabezp.	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	4 042	57 956
Środki pieniężne	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	233 909	184 217
Aktywa finansowe			337 205	388 281
	Kategoria wg MSR 39	Kategoria wg MSSF 9	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	Pozostałe zobowiązania finansowe	Zamortyzowany koszt	295 779	215 759
Instrumenty pochodne	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	8 926	72 585
Zobowiązania finansowe			304 705	288 344

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej ww. aktywa i pasywa prezentowane są w wartościach jw.

38. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA W SPRAWOZDANIU Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, Grupa ujawnia następujące zmiany zobowiązań:

1. zapłata odsetek tytułem factoringu.....(-) 3.633 tys. PLN;
2. zapłata odsetek (waluta PLN, USD i EUR) tytułem pożyczek (-) 854 tys. PLN;
3. spłata pożyczki od pożyczkobiorcy (+) 2 tys. PLN;
4. wypłata dywidendy (-) 30.573 tys. PLN

Zapłata odsetek w walucie obcej wyniosła:

1. 58 tys. EUR, ujęte w walucie funkcjonalnej w wartości 244 tys. PLN;
2. 11 tys. USD, ujęte w walucie funkcjonalnej w wartości 39 tys. PLN

Poza skutkami zmian kursów walutowych w odniesieniu do odsetek spłacanych w walutach obcych, które są nieistotne, wszystkie zmiany zaprezentowane w działalności finansowej miały charakter stricte związany z przepływami pieniężnymi, tj. nie zawierały zmian wynikających z operacji o charakterze bezgotówkowym.

39. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY

Czynniki ryzyka związane z działalnością produkcyjną i handlową

Ryzyko związane z podażą i ceną nasion rzepaku

Grupa nabywa rocznie około 25-30% krajowych zbiorów nasion rzepaku, który jest podstawowym surowcem do produkcji. Zgodnie z systemem rozliczeń, przy ustalaniu ceny skupu rzepaku oferowanej polskim producentom konieczne jest uwzględnienie światowych cen rzepaku oraz innych nasion roślin oleistych i olejów roślinnych. Surowce te notowane są na międzynarodowych giełdach towarowych.

Przepisy prawne na szczeblu ogólnoeuropejskim, jak i polskim, nakazujące wypełnienie wymogów dotyczących stopniowego wzrostu wykorzystania biopaliw w ogólnym bilansie paliw energetycznych, skutkują zwiększonym popytem na rzepak w kraju i za granicą. Mając na uwadze fakt ograniczonej arealem powierzchni zasiewów, zwiększony popyt może doprowadzić do zwiększonej presji cenowej na nasiona rzepaku, co może mieć wpływ na przyszły wynik finansowy Grupy.

W celu zabezpieczenia przed nieprzewidywalnymi zmianami cen nasion rzepaku Grupa stara się prowadzić politykę dywersyfikacji dostaw, w wyniku której rzepak może być dostarczany również z zagranicy, w tym przede wszystkim z terenów Austrii, Czech i Rumunii. Nie ma jednakże pewności, że wspomniane działania pozwolą na całkowite wyeliminowanie ryzyka wzrostu cen rzepaku, będącego najważniejszym surowcem wykorzystywanym przez Spółkę dominującą w produkcji.

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości towarowych instrumentów pochodnych, zarówno tych zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń, jak i tych poza rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zysk netto Spółki byłby wyższy/niższy o 5.069 tys. PLN, w rezultacie spadku/wzrostu cen towarów o 10%, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie.

Ryzyka związane z sytuacjami nadzwyczajnymi

Z uwagi na fakt, iż podstawą działalności Grupy jest przetwórstwo płodów rolnych, naturalnym elementem ryzyka dla jego działalności jest ewentualny okresowy brak dostępności surowca w związku z wymarzeniem, suszą, ulewami lub gradobiciem. Ponadto żaden z zakładów produkcyjnych Grupy nie dysponuje dostateczną nadwyżką zdolności produkcyjnych dla podtrzymania ciągłości produkcji i zapewnienia odpowiednich stanów magazynowych produktów gotowych w przypadku jakichkolwiek nieprzewidywalnych zdarzeń będących poza kontrolą Grupy.

Tym niemniej, w celu ograniczenia potencjalnych skutków wystąpienia tego typu zdarzeń, Grupa czyni starania w kwestii ich zapobiegania lub dostatecznie wczesnej identyfikacji. Dla przykładu, w celu możliwie szybkiego rozpoznania niższych niż przewidywano zbiorów rzepaku, pracownicy służb agrotechnicznych Spółki dominującej monitorują na bieżąco u producentów, z którymi zawarto umowy kontraktacyjne na dostawę surowca, stan plantacji rzepaku w trakcie jego wegetacji oraz tuż przed zbiorami.

Ryzyko związane z finansowaniem skupu nasion rzepaku

Elementem charakterystycznym polskiego rynku zakupu rzepaku jest jego krótki czasokres realizacji. Zakup nasion odbywa się w znacznej części w okresie zbiorów lub tuż po nich (lipiec, sierpień). Fakt ten sprawia, iż w tym okresie istnieje potrzeba zabezpieczenia odpowiednio wysokiego poziomu finansowania dla sprawnego przeprowadzenia skupu.

W chwili obecnej Grupa korzysta wyłącznie z pożyczek, w ramach wielostronnej umowy podmiotów z grupy Bunge. Rodzi to ryzyko związane z potencjalnymi zmianami umowy pożyczki, w ramach polityki wzajemnego kredytowania podmiotów z Grupy Bunge, co oznacza, że wszelkie tego typu zmiany mogą negatywnie wpłynąć na działalność i wynik finansowy Spółki.

Ryzyko związane z pozyskiwaniem pozostałych surowców.

Oleje pochodzenia tropikalnego są drugim po rzepaku ważnym surowcem wykorzystywanym w produkcji przez Grupę. W bieżącym roku Grupa zaopatrywała się w oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego głównie w Niemczech oraz Holandii. Grupa, w celu uniknięcia krótkoterminowych wahań cenowych oraz ryzyka braku dostępności surowca, zawiera kontrakty z dostawcami na określony termin dostawy, zapewniając sobie dostawy na dłuższy okres (zwykle 2-9 miesięcy). O ile ryzyko zachwiania ciągłości dostaw jest bardzo ograniczone ze względu na zapisy kontraktowe, o tyle Grupa nie jest w stanie zagwarantować, że prowadzona polityka zakupowa wyeliminuje całkowicie ryzyko zmian cen surowca, co w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na jej działalność i wyniki finansowe.

Ryzyko związane ze spekulacyjnym charakterem rynków surowcowych

Od wielu lat Grupa identyfikuje wysokie ryzyko związane ze spekulacjami na rynkach surowcowych, które prowadzą do coraz większych i częstszych wahań cen surowców. Jedną z przyczyn takiego zjawiska jest rosnąca w skali globalnej pozycja surowcowych funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestujących w zboża, oleje roślinne i nasiona oleiste, w ogólnych obrotach głównych światowych giełd towarowych. Z uwagi na to, że w większości umów handlowych cena za skupowany rzepak oparta jest o bieżące notowania na giełdzie MATIF, znaczne wahania cen surowca na giełdach towarowych zaburzają rzeczywisty obraz sytuacji popytowo-podażowej na surowcowych, co w konsekwencji może prowadzić do podejmowania przez Grupę błędnych decyzji biznesowych.

Globalizacja rynków surowcowych powoduje iż ceny różnych surowców (również tych, które nie są przedmiotem obrotu Grupy), wywierają coraz większy wpływ na ceny nasion rzepaku notowanych na giełdzie MATIF, co również może powodować podejmowanie błędnych decyzji zakupowo-sprzedażowych oraz z zakresu zarządzania ryzykiem towarowym.

Ryzyko związane z kadrą menedżerską i kluczowymi pracownikami

Ze względu na zaawansowany technicznie proces produkcji, skalę i wysoce konkurencyjną naturę rynków działania Grupy, dla jego prawidłowego funkcjonowania niezbędna jest wysoko wykwalifikowana kadra menedżerska oraz doświadczony personel techniczny. Nie można wykluczyć sytuacji, w której część kluczowych kadr przejdzie do podmiotów konkurencyjnych, co w efekcie mogłoby prowadzić do pogorszenia wyników finansowych. Grupa dostrzega to ryzyko i podejmuje działania zapobiegawcze, w szczególności poprzez utworzenie systemu planowania rezerw kadrowych dla stanowisk wyższego szczebla kierowniczego. System ten opiera się na corocznej ocenie osiągnięć i potencjału poszczególnych wybranych pracowników i delegowaniu ich na tej podstawie do uczestnictwa w programach szkoleniowych. Opisany system ma na celu zapewnienie możliwości zastępowania pracowników wyższego szczebla kierowniczego w ramach własnych zasobów kadrowych. Ponadto Grupa prowadzi politykę różnicowania poziomów wynagrodzeń w zależności od specyfiki rynku pracy, co pozwala zminimalizować ryzyko odpływu kadr średniego i wyższego szczebla oraz tworzy atrakcyjne programy rozwoju zawodowego w ramach globalnej organizacji Bunge.

Ryzyko dotyczące wzrostu cen energii

Malejące światowe zasoby surowców energetycznych oraz rosnący na nie popyt negatywnie wpływają na sytuację gospodarczą i geopolityczną w wielu regionach świata. Ograniczona dostępność do paliw kopalnianych oraz złóż gazu staje się coraz częściej podstawą konfliktów politycznych i militarnych. Alternatywą dla kurczących się zasobów kopalnianych stają się takie odnawialne źródła energii jak energia słoneczna, wietrzna oraz energia termalna ziemi. Jednakże, ze względu na koszt inwestycji, ich udział w bilansie energetycznym – pomimo wzrostu – jest nadal marginalny.

Gwałtowne wzrosty cen ropy powodują znaczne wzrosty cen pozostałych nośników energii, w tym w szczególności gazu ziemnego i oleju opałowego, które na co dzień wykorzystywane są przez Spółkę dominującą do produkcji pary technologicznej dla zasilania procesów produkcyjnych.

W celu minimalizacji wspomnianego ryzyka Grupa realizuje na bieżąco (poprzez działania techniczne i organizacyjne) zadania mające na celu z jednej strony zmniejszenie kosztów produkcji energii, z drugiej ograniczenie jej jednostkowego wykorzystania na każdą tonę wytworzonego produktu finalnego.

Jednakże, dalszy wzrost cen surowców energetycznych, w szczególności gazu ziemnego i węgla kamiennego, a co za tym idzie wzrost cen energii może mieć negatywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko związane z ochroną środowiska

Działalność Grupy może oddziaływać negatywnie na środowisko, mimo iż jest ona prowadzona na podstawie pozwoleń wymaganych przez przepisy prawa. Nie można jednak wykluczyć, że normy ochrony środowiska, w szczególności warunki eksploatacji instalacji ustalone w odpowiednim pozwoleniu zintegrowanym, zostaną naruszone przez działalność zakładów Grupy. Ewentualne przekroczenia mogą stanowić podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Grupy za szkody w środowisku, a ponadto, w określonych okolicznościach, podstawę do wydania przez właściwego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji o wstrzymaniu użytkowania instalacji powodującej naruszenie.

Grupa prowadzi szeroko zakrojone działania zmierzające do ograniczenia wpływu jej działalności na środowisko. Nie można jednak wykluczyć, że podjęte działania okażą się niewystarczające dla całkowitego wyeliminowania ryzyka przekroczenia norm ochrony środowiska przez działalność zakładów Grupy.

B. Czynniki ryzyka związane z otoczeniem, w jakim Grupa prowadzi działalność

Ryzyko związane z ogólną sytuacją makroekonomiczną

Czynnikiem mogącym mieć wpływ na działalność Grupy jest uzależnienie warunków funkcjonowania Grupy od sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Najważniejszymi elementami niezależnymi od Grupy związanymi z ogólną sytuacją makroekonomiczną są m.in.: wahania poziomu PKB, inflacja, wzrost stóp procentowych, migracje ekonomiczne Polaków związane z nowymi rynkami pracy oraz ogólny stan polskiej gospodarki. Niesprzyjające zmiany wskaźników makroekonomicznych oraz nie do końca przewidywalne tendencje gospodarczego rozwoju Polski mogą mieć negatywny wpływ na poziom przyszłych przychodów oraz zysków Grupy.

Czynnik ten zyskuje na znaczeniu z uwagi na trwające wahania na światowym rynku finansowym. Mogą one spowodować trudności w dostępie do finansowania działalności Grupy za pomocą kredytu bankowego oraz podwyższyć koszty kredytu. W efekcie Grupa może mieć trudności w sfinansowaniu skupu rzepaku w planowanej wielkości, co z kolei może niekorzystnie wpłynąć na jego wyniki finansowe.

Ryzyko związane z konkurencją

Rynek skupu i przetwórstwa nasion rzepaku w roku 2018 pozostawał wysoce konkurencyjnym, głównie ze względu na niewspółmiernie wysokie moce przerobowe zakładów przetwórczych, zarówno w Polsce, jak i krajach sąsiadujących, w stosunku do wysokości produkcji rzepaku w regionie. Taka sytuacja rynkowa ma niewątpliwie negatywny wpływ na możliwe do uzyskania marże na tłoczeniu nasion. Działania konkurencji głównie z krajów ościennych na polskim rynku rzepaku, Grupa równoważyła wyższą ceną oraz zakupem nasion z importu.

Ryzyko związane z malejącym rynkiem tłuszczów roślinnych

Po okresie spadku na rynku krajowym wielkości spożycia tłuszczów roślinnych przeznaczonych dla konsumentów, w ostatnich latach nastąpiła stabilizacja spożycia tych produktów. W zakresie oleju rzepakowego spożycie wynosi około 5 kg na osobę, co plasuje Polskę na średnim poziomie europejskim. Grupa prowadziła w 2018 roku kampanię edukacyjną dotyczącą zmiany percepcji oleju rzepakowego wśród konsumentów w celu polepszenia jego wizerunku i poinformowaniu o wartościach żywieniowych i zdrowotnych tego oleju. W perspektywie następnych 3-5 lat Grupa nie przewiduje poważnych zmian na rynku olejów butelkowanych.

W zakresie margaryn i miksów rynek utrzymuje tendencję spadkową poziomu spożycia w ujęciu ilościowym. W skumulowanym okresie od października 2017 roku do listopada 2018 roku, rynek margaryn i miksów konsumenckich w Polsce zmalał o około 5% pod względem ilościowym i 3% pod względem wartościowym, w stosunku do porównywalnego okresu poprzedniego.

Grupa przewiduje spowolnienie spadku konsumpcji margaryn w następnych miesiącach, a następnie ustabilizowanie się konsumpcji lub nawet powolny wzrost.

Ryzyko związane ze zmiennością przepisów prawa i ich interpretacji

Charakteryzujące polski system prawny częste zmiany przepisów mogą rodzić dla Grupy potencjalne ryzyko, iż prognozy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej staną się nieaktualne, a jego kondycja finansowa ulegnie pogorszeniu. Regulacjami tymi są, w szczególności, przepisy prawa handlowego, przepisy podatkowe, przepisy regulujące działalność gospodarczą – w tym związane z ochroną środowiska, przepisy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych czy prawa z zakresu papierów wartościowych. Ryzyko takie stwarzają także dokonywane przez sądy i inne organy interpretacje dotyczące zastosowania przepisów, które są często niejednoznaczne i rozbieżne. Przepisy prawa polskiego podlegają dodatkowo ciągłym zmianom związanym z harmonizacją prawa polskiego z prawem europejskim.

Zmiany te mogą ponadto implikować problemy wynikające z niejednolitego stosowania i wykładni prawa, która obecnie jest dokonywana nie tylko przez krajowe sądy i organy administracji publicznej, ale także przez sądy wspólnotowe.

W praktyce sądy polskie rzadko stosują ustawodawstwo wspólnotowe. Mimo iż z formalnego punktu widzenia orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości są wiążące tylko dla stron postępowania i nie mają mocy precedensu, orzecznictwo sądów polskich powinno jednak pozostawać w zgodności z orzecznictwem wspólnotowym. Orzeczenia Trybunału traktowane są jako istotne źródło prawa, szczególnie w sytuacjach, gdy przepisy traktatowe, rozporządzenia bądź decyzje nie dają się jednoznacznie interpretować. W niektórych przypadkach może prowadzić to do wzruszenia orzeczenia sądu polskiego jako wydanego na podstawie przepisu sprzecznego z prawem unijnym.

Z powyższych powodów system prawa polskiego cechuje brak spójności, jednolitości i stabilności, co w sposób istotny ogranicza przewidywalność i zdolność planowania w zakresie podejmowanych przez zarządy spółek Grupy decyzji gospodarczych i biznesowych. Może to mieć istotny wpływ na otoczenie prawne działalności Grupy i na jego wyniki finansowe, powodując z jednej strony zwiększenie kosztów działalności Grupy, a z drugiej opóźniając osiąganie przychodów w danych grupach produktowych lub znacznie je ograniczając.

Ryzyko związane z polityką podatkową

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami składających się na jego kształt przepisów, które nie zostały sformułowane w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni.

W szczególności, przyjęcie przez organy podatkowe interpretacji przepisów podatkowych odmiennej od będącej podstawą wyliczenia zobowiązania podatkowego przez Spółkę, może mieć istotny negatywny wpływ na jej działalność, sytuację finansową, wyniki oraz perspektywy rozwoju.

Jednocześnie, interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania, nie są jednolite. Powoduje to, że w przypadku polskiej spółki zachodzi większe ryzyko prowadzenia działalności niż w przypadku spółki działającej w bardziej stabilnych systemach podatkowych.

Na działalność Grupy negatywny wpływ może mieć również wysoki stopień sformalizowania regulacji podatkowych w zakresie przedmiotu działalności Grupy oraz rygorystyczne i często niejasne przepisy, które wprowadzają niepewność w zakresie efektów podatkowych podejmowanych decyzji gospodarczych i obniżają sprawność działania, co może prowadzić do utraty konkurencyjności.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko niedopełnienia przez kontrahenta zobowiązań wobec spółek Grupy, co może narazić Grupę na straty finansowe. W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem Grupa ubezpiecza swoje wierzytelności. Ubezpieczeniu podlega prawie cała wartość udzielonego kredytu kupieckiego, z wyjątkiem sytuacji gdy na pokrycie wierzytelności Grupa posiada zabezpieczenia majątkowe. W przypadku, gdy ubezpieczyciel odmówi ubezpieczenia wierzytelności od określonego kontrahenta, wówczas Grupa wymaga dokonania przedpłaty. Wysokość należności jest na bieżąco monitorowana, a realizacja zamówień do klienta odbywa się tylko w ramach przyznanych limitów kredytowych oraz pod warunkiem braku należności przeterminowanych. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych następuje, zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi procedurami, wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności. Proces windykacji należności jest wspomagany przez wyspecjalizowane w tym zakresie instytucje.

W ocenie zarządów Spółki dominującej i zależnych w Grupie nie występuje istotne ryzyko kredytowe.

Wartości bilansowe aktywów finansowych netto reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową, która na dzień bilansowy wyniosła:

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	9 918	51 575
Instrumenty pochodne wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń	-	-
Środki pieniężne	233 909	184 217
Pożyczki i należności	91 541	153 830
	335 368	389 622

Znaczną część kontraktów, stanowiących instrumenty pochodne, Grupa zawiera z podmiotami z Grupy Bunge, w związku z czym ryzyko kredytowe związane z tymi aktywami finansowymi Grupa ocenia jako bardzo niskie.

Stopień koncentracji ryzyka kredytowego z tytułu 5 największych należności od klientów przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Należności z tytułu dostaw i usług	87 097	94 526
Należności od 5 największych klientów	27 686	34 381
Stopień koncentracji należności	32%	36%

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotny stopień koncentracji ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe – analiza wiekowania.

Klasyfikacja należności handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto		Utrata wartości	
	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000</i>
Bez przeterminowania	59 706	59 808	24	-
Przeterminowane 1-30 dni	23 503	32 876	3	4
Przeterminowane 31-120 dni	2 872	1 764	200	78
Przeterminowane 120-360 dni	1 440	95	149	38
Przeterminowane powyżej roku	373	3 742	421	3 639
	87 894	98 285	797	3 759

Ryzyko utraty płynności

Ostrożne zarządzanie ryzykiem utraty płynności zakłada utrzymywanie odpowiedniego poziomu środków pieniężnych, dostępność finansowania dzięki wystarczającej kwocie pozyskanych instrumentów kredytowych oraz zdolność do zamykania pozycji rynkowych. Grupa uważa, że obecny stan środków pieniężnych, dostępność finansowania, oraz środki wygenerowane z działalności operacyjnej powinny być wystarczające na sfinansowanie bieżących potrzeb Grupy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 233.130 tys. PLN.

Grupa nie ma problemów z dostępnością finansowania bieżącej działalności dzięki odnawialnym pożyczkom z Koninklijke Bunge B.V. (podmiot powiązany w ramach grupy BUNGE) o łącznej wartości do 351 mln USD. Szczegółowy opis zawartej umów pożyczki krótkoterminowej zawarty został w nocie nr 28 "Kredyty i pożyczki".

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Grupa nie miała zadłużenia z tytułu pożyczki.

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2018 roku

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	295 779	-	-	-	-	295 779
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty walutowe	330	6 226	27	-	-	6 583
Pochodne instrumenty towarowe	1 353	988	2	-	-	2 343
Pozostałe zobowiązania	2 140	-	-	-	-	2 140
	299 602	7 214	29	-	-	306 845

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2017 roku

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	215 759	-	-	-	-	215 759
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty walutowe	24 004	13 342	139	-	-	37 485
Pochodne instrumenty towarowe	13 260	21 840	-	-	-	35 100
Pozostałe zobowiązania	6 301	-	-	-	-	6 301
	259 324	35 182	139	-	-	294 645

Ryzyko utraty płynności – analiza wiekowania.

Klasyfikacja zobowiązań handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto	
	Koniec okresu 31/12/2018 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000
Bez przeterminowania	200 607	200 829
Przeterminowane 1-30 dni	94 205	14 487
Przeterminowane 31-120 dni	699	194
Przeterminowane 120-360 dni	-	26
Przeterminowane powyżej roku	268	223
	295 779	215 759

Ryzyko walutowe

Grupa istotną część obrotów realizuje z podmiotami zagranicznymi lub w ramach kontraktów opartych na kursach surowców notowanych na giełdach zagranicznych. Obroty te są głównym czynnikiem powodującym narażenie na ryzyko kursowe. Grupa na bieżąco analizuje ryzyko kursowe poprzez identyfikację wszystkich pozycji w aktywach i pasywach, oraz pozycji pozabilansowych, denominowanych w walutach obcych. W celu zminimalizowania ryzyka kursowego Grupa korzysta z transakcji na rynku walutowym (kontrakty typu FORWARD). Zgodnie z przyjętą polityką wewnętrzną Grupa nie powinna mieć niezabezpieczonej pozycji walutowej powyżej uprzednio przyjętego progu istotności.

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw przedstawia się następująco:

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	32 964	49 906	4 227	87 097
Zobowiązania z tytułu dostaw	196 890	83 952	14 937	295 779

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	62 695	28 839	2 992	94 526
Zobowiązania z tytułu dostaw	200 632	12 640	2 487	215 759

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w walutach obcych w celu zbadania jaki miałyby wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy zmiany kursów walut obcych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zysk netto Grupy byłby wyższy/niższy o 2.607 tys. PLN, gdyby waluta funkcjonalna jaką jest dla Grupy PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR), przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie.

Szczegółowe dane liczbowe z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na zmienność kursów walut obcych przedstawia poniższa tabela pt. „Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy”.

Ryzyko stóp procentowych

Specyfiką działalności Grupy jest potrzeba finansowania skupu nasion rzepaku w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania. Oznacza to konieczność zaciągnięcia znacznych kwot kredytów/pożyczek w okresie kampanii skupowej.

Oprocentowanie kredytów/pożyczek jest oparte o bieżące stopy rynkowe (m.in. WIBOR). Ewentualny wzrost stóp procentowych spowoduje wyższe koszty finansowe, co może wpłynąć w sposób negatywny na osiągnięte przez Grupę wyniki finansowe.

Z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy narażonych na ryzyko stóp procentowych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2018 roku zysk netto Grupy byłby wyższy/niższy o 13 tys. PLN, gdyby rynkowe stopy procentowe w PLN były o 25 punktów bazowych wyższe/niższe, a rynkowe stopy procentowe w USD i EUR były o 60 punktów bazowych wyższe/niższe, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie rezultatem wyższych/niższych kosztów z tytułu odsetek od kredytów wyrażonych w PLN o zmiennym oprocentowaniu.

Poniższa tabela przedstawia wyniki analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku (PLN'000).

	Wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych				Ryzyko walutowe				Ryzyko cenowe			
		Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach
		+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP		-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP		+10%		-10%		+10%		-10%	
		PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	
Aktywa finansowe													
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	233 909	649	-	(649)	-	1 836	-	(1 836)	-	-	-	-	-
Należności handlowe w PLN	87 097	414	-	(414)	-	5 620	-	(5 620)	-	-	-	-	-
Udzielone pożyczki w PLN	5	0	-	(0)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem		1 064	-	(1 064)	-	7 457	-	(7 457)	-	-	-	-	-
Podatek 19%		202	-	(202)	-	(1 417)	-	1 417	-	-	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		861	-	(861)	-	6 040	-	(6 040)	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe													
Kredyty i pożyczki w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe w PLN	(295 779)	(1 047)	-	1 047	-	(8 788)	-	8 788	-	-	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem		(1 047)	-	1 047	-	(8 788)	-	8 788	-	-	-	-	-
Podatek 19%		199	-	(199)	-	1 670	-	(1 670)	-	-	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu		(848)	-	848	-	(7 118)	-	7 118	-	-	-	-	-

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku (PLN'000) - cd.

	Wartość nominalna	Ryzyko stóp procentowych				Ryzyko walutowe				Ryzyko cenowe			
		Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach		
		+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP	-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP	+10%	-10%	+10%	-10%						
Instrumenty pochodne													
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	45 505	-	-	-	-	4 551	-	(4 551)	-				
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	64 255	-	-	-	-	-	-	-	-	6 426		(6 426)	
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe) w PLN	(1 675)	-	-	-	-	-	-	-	-	(168)	168	168	(168)
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem		-	-	-	-	4 551	-	(4 551)	-	6 258	168	(6 258)	(168)
Podatek 19%		-	-	-	-	(865)	-	865	-	(1 189)	(32)	1 189	32
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu		-	-	-	-	3 686	-	(3 686)	-	5 069	136	(5 069)	(136)
Razem zwiększenia/zmniejszenia	-	13	-	(13)	-	2 607	-	(2 607)	-	5 069	136	(5 069)	(136)

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku (PLN'000).

	Wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych				Ryzyko walutowe				Ryzyko cenowe			
		Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach		
		+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP		-25 pb SP w PLN 60 pb SP w USD, EUR i GBP		+10%		-10%		+10%		-10%	
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	
Aktywa finansowe													
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	184 217	463	-	(463)	-	71	-	(71)	-	-	-	-	
Należności handlowe w PLN	94 526	348	-	(348)	-	3 183	-	(3 183)	-	-	-	-	
Udzielone pożyczki w PLN	7	0	-	(0)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem		811	-	(811)	-	3 254	-	(3 254)	-	-	-	-	
Podatek 19%		154	-	(154)	-	(618)	-	618	-	-	-	-	
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		657	-	(657)	-	2 636	-	(2 636)	-	-	-	-	
Zobowiązania finansowe													
Kredyty i pożyczki w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Zobowiązania handlowe w PLN	(215 759)	(755)	-	755	-	(6 165)	-	6 165	-	-	-	-	
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem		(755)	-	755	-	(6 165)	-	6 165	-	-	-	-	
Podatek 19%		143	-	(143)	-	1 171	-	(1 171)	-	-	-	-	
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu		(612)	-	612	-	(4 993)	-	4 993	-	-	-	-	

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku (PLN'000) - cd.

	Wartość nominalna	Ryzyko stóp procentowych				Ryzyko walutowe				Ryzyko cenowe			
		Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach
		+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP		-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP		+10%		-10%		+10%		-10%	
Instrumenty pochodne													
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	555 532	-	-	-	-	55 553	-	(55 553)	-				
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	624 387	-	-	-	-	-	-	-	-	62 010	-	(62 010)	-
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe) w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem		-	-	-	-	55 553	-	(55 553)	-	62 010	-	(62 010)	-
Podatek 19%		-	-	-	-	(10 555)	-	10 555	-	(11 782)	-	11 782	-
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu		-	-	-	-	44 998	-	(44 998)	-	50 228	-	(50 228)	-
Razem zwiększenia/zmniejszenia	-	45	-	(45)	-	42 641	-	(42 641)	-	50 228	-	(50 228)	-

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

40. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku Spółka dominująca wykazała następujące zobowiązania warunkowe:

Weksel dla Pekao FAKTORING sp. z o.o.

W dniu 14 grudnia 2011 roku Spółka dominująca zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”). Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejnych 12 miesięcy. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Spółka dominująca była stroną w/w umowy.

Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy, Spółka zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 16 z dnia 14 grudnia 2018 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został zwiększony do kwoty 200.000.000 PLN w okresie do 31 stycznia 2019 roku.

Poręczenie dla ZTK Property Management sp. z o.o.

W dniu 17 listopada 2016 roku Spółka dominująca udzieliła poręczenia za potencjalne zobowiązania reprivatyzacyjne spółki ZTK Property Management sp. z o.o. (podmiot zależny Spółki), wynikające z umów sprzedaży nieruchomości, położonych w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej, do łącznej maksymalnej wartości 5,5 mln PLN. Poręczenie zostało udzielone do dnia 31 grudnia 2022 roku.

W dniu 11 sierpnia 2017 roku Spółka dominująca udzieliła poręczenia spółce zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. do kwoty 600 tys. PLN, za wywiązanie się spółki zależnej ze zobowiązań wynikających z Umowy najmu pomieszczeń biurowych w Warszawie. Poręczenie jest skuteczne w okresie obowiązywania Umowy najmu, zawartej na czas określony do dnia 01 sierpnia 2021 roku lub do terminu jej rozwiązania.

Potencjalne zobowiązanie podatkowe wobec US

W 2016 roku zakończona została kontrola rozliczeń podatkowych Spółki dominującej z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012, prowadzona przez Urząd Kontroli Skarbowej (UKS) w Bydgoszczy. W wyniku przeprowadzonej kontroli, UKS wydał decyzję, że Spółka dominująca zaniżyła przychody (dochody) ze sprzedaży śruty rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych o kwotę 5,3 mln PLN (potencjalna zaległość podatkowa w wysokości 1,0 mln PLN).

W opinii Spółki dominującej, ceny sprzedaży śruty rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych stosowane w 2012r. miały charakter rynkowy, a stanowisko przyjęte przez UKS jest nieuzasadnione, gdyż opiera się na analizie porównywalności cen, która została przeprowadzona wadliwie i w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym Spółka dominująca wniosła odwołanie od decyzji UKS, a następnie skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA).

WSA wydał niekorzystne dla Spółki orzeczenie, od którego Spółka wniosła skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

41. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ

Zarząd

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządu Spółki dominującej za okres 12 miesięcy 2018 i 2017 roku.

Nazwisko i imię	Funkcja	za okres 12 m-cy 2018r.	za okres 12 m-cy 2017r.
Jachimczyk Wojciech	Prezes Zarządu	1 008 383,15 PLN	1.073.820,05 PLN
Bauman Wojciech	Członek Zarządu	1 007 663,33 PLN	1.055.412,86 PLN
Brodowski Marcin	Członek Zarządu	420 211,00 PLN	445.600,00 PLN
Michalak Jacek	Członek Zarządu	740 962,09 PLN	821.689,73 PLN
Piotrowski Piotr	Członek Zarządu	464 335,57 PLN	403.916,39 PLN
Szymański Dariusz	Członek Zarządu	628 432,56 PLN	668.992,72 PLN
Wika Tomasz	Członek Zarządu	858 246,53 PLN	871.433,43 PLN

Rada Nadzorcza

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. uchwałą numer 28/2018 z dnia 06 czerwca 2018 roku ustaliło wynagrodzenie dla niezależnego członka Rady Nadzorczej, który pełnić będzie funkcję Przewodniczącego Komitetu Audytu, wynagrodzenie w wysokości 90.000 PLN brutto za każdy rok kalendarzowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki oraz Przewodniczącego Komitetu Audytu oraz dla niezależnego członka Rady Nadzorczej, który pełnić będzie funkcję Członka Komitetu Audytu, wynagrodzenie w wysokości 80.000 PLN brutto za każdy rok kalendarzowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki oraz Członka Komitetu Audytu.

Ustalono, iż pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnią swoje obowiązki w Radzie Nadzorczej bez wynagrodzenia..

W 2018 roku, z tytułu pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, Pan Jerzy Rajski otrzymał wynagrodzenie w kwocie 75.588,62 PLN i Pan Sławomir Ludwikowski w kwocie 78.282,62 PLN.

42. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Grupa nie miała zobowiązań wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązań zaciągniętych w związku z tymi emeryturami.

43. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone i zatwierdzone w dniu 19 marca 2019 roku przez zarząd jednostki dominującej.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Sławomir Werbiński – Główny Księgowy